[Б]ҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ[!]

Бурят-Монголой
ҮНЭН

[К]ПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 256 (1856)
ОКТЯБРИИН 28
ПЯТНИЦА
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

Манай ороной арадуудай хани барисаанай ба алдар солын бата хэрэм, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай бата түшэг тулгуури — Советскэ Социалистическэ Республикануудай агуухэ Союз мандаха болтогой!

(Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 38 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй уряануудһаа).

[П]олитическэ ба научна эрдэмые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ

[Сов]етскэ общество коммунизмын [зүг]ээр этигэл найдамтайгаар даб[ша]жа ябана. Манай обществын ком[мун]измын һаруул һайхан үндэр[лиг]тэшэ дабшаха тудам, советскэ [хүн]үүдэй ушар ёһо мэдэлгэнь урга[жа], тэдэнэй культурна хэмжээнь [ул]ам дээшэлнэ.

[Аж]алшадай социалистическэ ушар [ёһо]ной мэдэрэлгын ургаха бүри, тэдэ[нэй] политическэ болон ажалайнь [идэ]хэ бүри ехэ болодог бшуу. Эгээл [тии]мэһээ манай парти ажалшадые [ком]мунистическээр хүмүүжүүлхэ, [тэд]энэй дунда политическэ болон [научн]а эрдэм дэлгэрүүлхэ хэрэгэй [ту]хай ехэ удхашанартай байһаниие [ход]оо шухалашалан заадаг юм.

[Аж]алшадые коммунистическээр [хүм]үүжүүлхэ хэрэгтэ лекционно про[паган]да нилээд ехэ үүргэ дүүргэнэ. [Лек]ционно пропагандые һайжаруул[ха]аар партийна организацинууд [олон]тэды амжалта туйлаа. Культу[рын] министерствын лекционно бюро [хүдэл]мэреэ зарим тэды һайжаруул[һан б]айна. Мүн политическэ ба науч[на э]рдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна [общ]ествын Бурят-Монголой отделе[ни һ]үүлэй үедэ хүдэлмэреэ бага сага [һайж]аруулжа эхилээ. Һүүлэй хоёр [жэл]эй туршада обществын гэшүүд [...]оо мянга шахуу лекци уншаа.

[Тии]гээр, лекционно пропагандын [идей]но-политическэ хэмжээнь пар[тиин] табижа байһан эрилтэнүүдые [хүсэд] хангаhагүй. Мүнөө болотор [лекци]нүүд гол түлэб городуудта, ай[магай] центрнүүдтэ уншагдана. Хү[дөө] нютагуудта, колхоз, совхозуу[дай] фермэ, бригаданuудта лекци [ховор] уншагдана. Зарим лектор[нууд] лекцинүүдээ идейнэ доодо хэм[жээн]дэ, ажахын ба культурна бай[дал]тын тодорхой зорилгонуудтай [холбо]огүйгөөр уншана. Тиимэһээ ун[шаг]дан лекцинь хүн зониие һонир[хуул]даггүй. Естественно-научна про[паган]да үшөөл һулаар эмхидхэгдэ[нэ.] Бурядуудай олоороо һуудаг га[зар]та тэдэнэй түрэлхи хэлэн дээрэ [лек]ци болон элидхэл үсөөн уншаг[дана]. Бурят хэлэн дээрэ сэбэрээр, [ойл]госотойгоор, таатайгаар уншадаг [лект]орнүүдые бэлэдхэхэ хэрэгтэ [анх]арал табигданагүй.

[К]олхозно тосхонуудай шэнжэ ша[нарай]нь хубилхатай хамта, колхозни[гууд]ай культурна эрилтэнүүдынь ур[гана]. Социалистическэ хүдөө ажа[хы] Советскэ гүрэн шэнэ оньһото [маш]инануудаар, механизмуудаар [улам] ехээр хангажал байна. Га[зар] тариалан ба малажал эр[хил]эгшэдэй культура улам дээшэлнэ. [Хүд]өөдэ эрдэм һургуулитай хүнүү[дэй] тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. [Тии]гээд бүгэдэһөө боложо колхознигуу[д,] МТС болон совхозуудай хүтэл[бэр]илэгшэдэй эрдэмээ, культураяа [дээш]элүүлхэ эрмэлзэлгэнь түргэн [ургаж]а байна. Теэд лекционно про[паган]да эмхидхэхэдээ ажалшадай [табиж]а байгаа эрилтэнүүд заримдаа [анх]ада абтадаггүй байна.

[Р]еспубликымнай аймаг, тосхон[уу]дэ хэдэн зуугаад багшанар, олон тоото агрономууд, врачууд ба бусад мэргэжэлтэд хүдэлмэрилжэ байдаг. Тэдээниие зүбөөр эмхидхэн, марксизм-ленинизмын һургаалые, советскэ наукын ба культурын туйлалтануудые олониитэ зоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлгэдэ элсүүлхэ арга боломжонууд бии байна.

Хүдөөгэй интеллигенциие лекци уншалгада партийна организацинуудай үргэнөөр хабаадуулжа шадаһан аймагуудта ажалшадай дунда политическэ болон научна эрдэм хододоо дэлгэрүүлэгдэжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын Түнхэнэй, Кяхтын, Кабанскын аймагуудай отделенинүүд муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Эдэ аймагуудта ажаһуудаг обществын гэшүүд ажалшадай үмэнэ лекци, элидхэл саг үргэлжэ уншажа байдаг. Гэбэшье, республика доторнай бүхы дээрээ политическэ бэлэдхэлтэй, эрдэм һургуулитай хүнүүдэй нилээн ехэхэн хубинь лекционно пропагандада хабааданагүй. Бүхэсоюзна обществын Ториин, Хориин, Яруунын, Ахын, Кударын ба бусад аймагуудай отделенинүүд үшөө һулаар хүдэлмэрилнэ, тэдэнэй олон гэшүүдынь лекци уншанагүй. Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Обществын Бурят-Монголой отделени 1525 бодото гэшүүдтэй юм. Тэдэнэй минл 60 процентЬ лекци уншадаг юм. Обществын Бурят-Монголой отделени өөһэдынгөө зэргэдэ врачуудые, багшанарые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые гэшүүд болгон үшөөл үсөөнөөр абана. Партиин Ториин айком, Железнодорожно райком Обществын отделениин хүдэлмэриие һулаар хүтэлбэрилнэ.

Манай советскэ интеллигенциин лекционно пропагандада ехэ дуратайгаар, хэшээлтэйгээр хабаадаха байһаниинь дамжаггүй. Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ угаа ехэ хүндэтэй ба харюусалгатай энэ хүдэлмэридэ манай интеллигенциие хабаадуулхын тулада партийна организацинууд, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын Бурят-Монголой отделени, тэрэнэй аймагуудтахи отделенинүүд, Культурын министерствын лекционно бюро манай интеллигенциие үргэнөөр хабаадуулха зэргэтэй. Лекторнүүдтэ үдэр бүхэндэ туһалха, тэдэндэ методическа заабари, зүбшөөл үгэжэ байха, зохёогдоһон лекциин идейнэ удха, шанарыень хододоо шалгажа байха хэрэгтэй.

Лекци бүхэн идейнэ үндэр хэмжээндэ, ажабайдалтай нягта холбоотойгоор, политическэ тодорхой зорилготойгоор, ойлгосотой хэлэн дээрэ уншагдаха ёһотой.

Партийна организацинууд хадаа лекци эмхидхэдэг гүрэнэй болон ниитын бүхы организацинуудай хүдэлмэриие бүри һайнаар хүтэлбэрилдэг болохо, тэдэнэй ябуулдаг лекционно хүдэлмэриие хододоо шалгажа, шэглүүлэн залажа байха уялгатай.

Н. С. ХРУЩЕВТОЙ БИРМАНСКЭ СОЮЗАЙ ПРЕМЬЕР-МИНИСТР У НУ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

ЯЛТА, октябриин 26. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь [Н.] С. Хрущевтой Бирманскэ Союзай премьер-министр У Ну мүнөөдэр [уул]зажа хөөрэлдөө.

Хөөрэлдөөндэ А. И. Микоян, А. И. Кириченко байлсаа.

Хөөрэлдөөнэй болоходо бирманскэ талаһаа—Бирмэһээ СССР-тэ бай[даг] Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол У Монг Он, Бирмэһээ Хитадай Арадай [Ре]спубликада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол У Хла Маунг болон [Бир]мэһээ Великобританида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол У Чин, [сов]етскэ талаһаа—СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо [Н.] Т. Федоренко, Советскэ Союзһаа Бирмэдэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэ[тэ] Посол А. Д. Щиборин байгаа.

Хани барисаанай оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнэй болоходо [хоё]р оронуудай һонирходог олон асуудалнуудаар һаналаа хэлсэлгэн бо[лоо].

Н. С. Хрущев Бирманскэ Союзай премьер-министр У Нугай хүндэлэлдэ обед үгэбэ

ЯЛТА, октябриин 26. (ТАСС). Н. С. Хрущев Бирманскэ Союзай [пре]мьер-министр У Нугай хүндэлэлдэ мүнөөдэр обед үгөө. Обед үгэхэдэ [Би]рманскэ талаһаа премьер-министр У Ну, тэрэнэй һамган До Мья И, [Бир]манскэ Союзһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол У Монг [Он], Бирманскэ Союзһаа Хитадай Арадай Республикада байдаг Онсо ба [Бү]рин эрхэтэ Посол У Хла Маунг, Бирманскэ Союзһаа Великобританида [бай]даг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол У Чин болон тэрэнэй һамган г-жа [Чин], премьер-министрын секретарь У Тан, полковник Аунг Джи, мүн хам[та я]балсаһан У Хла ба У Нве гэгшэд байгаа.

Обед үгэхэдэ Советскэ талаһаа А. И. Микоян, А. И. Кириченко, Ук[ра]инска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо [Д.] С. Сенин, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо Н. Т. [Фе]доренко, СССР-һээ Бирманскэ Союзда байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ [По]сол А. Д. Щиборин, Украинска ССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо С. А. Слипченко, Украинын КП-гэй Крымскэ обкомой секретарь Н. П. Суркин. Крымскэ облисполкомой түрүүлэгшэ М. Г. Кузьменко, Украинын КП-гэй Ялтинска горкомой секретарь С. Ф. Медунов, [Ял]тинска горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. М. Тарасов, СССР-эй [Га]даадын Хэрэгүүдэй Министерствын харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд [ба]йгаа.

Обед хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

Бирманскэ Союзай премьер-министр У Ну Ленинградта ерээд байна

Бирманскэ Союзай премьер-министр У Ну, тэрэнэй һамган До Мья И, премьер-министртэй суг ябалсаһан хүнүүд Москваһаа октябриин 25-да Ленинградта ерээ. СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Н. Т. Федоренко, СССР-һээ Бирмэдэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол А. Д. Щиборин, СССР-эй МИД-эй харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд тэдэнтэй суг ябалсаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ф. Р. Козлов, Ленинградска Городской Соведэй Гүйсэдкомой Түрүүлэгшэ Н. И. Смирнов, Областной Соведэй Гүйсэдкомой Түрүүлэгшэ Г. И. Воробьев, СССР-эй болон РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, городской Соведэй депутадууд, ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд, журналистнууд СССР-эй болон Бирмын гүрэнэй тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн Московско вокзал дээрэ айлшадые угтаа.

Вокзал дээрэ У Ну микрофоной үмэнэ иигэжэ хэлээ:

—Господин мэр, ханинар!

Советскэ агуухэ вождь Ленинэй нэрээр нэрлэгдэдэг энэ городто ерэһэндээ би золтой байнаб. Бидэнэр коммунистнууд бэшэ байбашье, арадые хаанта засагай дарлалтаһаа сүлөөлһэн агуухэ вождь гэжэ Лениниие тоолодог байнабди. Тиимэһээ Бирмэдэхи колониальна дарлалтые эсэргүүсэн тэмсэһэн бидэнэр — бирмынхид Лениниие агуухэ вождь гэжэ тоолоод, тэрэнэй агуухэ һургаалнуудаар хододоо зоригжодог байнабди.

Һүүлшын дайнай үедэ таанадай хэһэн гайхамшагта тэмсэлэй хойноһоо, нацистска булимтарагшадһаа энэ городоо хамгаалхын тулада таанадай гаргаһан хүсэлэл оролдолгын хойноһоо бидэнэр Бирмэдэ байхадаа ехээр һонирхожо, ажаглан харадаг байгаабди. Бидэнэр энэ городто ерэһэндээ баясахаһаа гадна, эндэ ерэһэндээ омогорхонобди. Сагай уларилай хүйтэн байбашье, бидэниие халуунаар угтаһанайтнай түлөө бирманскэ делегациин гэшүүдэй зүгһөө, мүн өөрынгөө зүгһөө таанадта баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Удаань, «һайн даа» гэжэ У Ну ородоор хэлээ.

Энэ үдэртөө Бирмын премьер-министр У Ну горисполкомой түрүүлэгшэ Н. И. Смирновто ороо. Городой түүхэ тухай, дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ тэрэниие хамгаалалга тухай, герой-городто хэгдэһэн һэргээн бодхоолгын ехэ хүдэлмэри тухай Н. И. Смирнов хөөрэлдөөнэй үедэ хэлэжэ үгөө. Дайнай үедэ Ленинградта үзүүлэгдэһэн һандарал хохидол 1949 он хүрэтэр заһагдаһан байгаа гэһэн мэдээсэл премьер-министр У Нуе баясуулаа.

Премьер-министр У Ну, тэрээнтэй ябалсаһан хүнүүд Сталинай нэрэмжэтэ металлургическа заводые хараа. Бүхы цехүүдтэнь ороходонь турбина бүтээгшэд айлшадые альга ташажа ба амаршалгын үгэнүүдые хашхаралдан угтаа.

Бирманскэ айлшад үдын хойто тээ Эрмитажда орожо хараа. У Ну, тэрээнтэй ябалсаһан хүнүүд Ородой музейдэ мүн лэ ороһон байна.

Премьер-министр У Ну Агуухэ Октябриин штабые — Смольные хараа. В. И. Ленинэй таһалгые, хүдэлмэришэн-таряашанай дэлхэй дээрэхи түрүүшын гүрэнэй правительствые байгуулһан Соведүүдэй Хоёрдохи Бүхэроссийска съездын заседаниинуудай болоһон залые бирманскэ айлшад орожо хараа.

Үдэшэнь, Ленгорсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Смирнов бирманскэ Союзай премьер-министр У Нугай болон тэрээнтэй ябалсаһан хүнүүдэй хүндэлэлдэ зорюулан үдын хоолололго хэһэн байна. Тэндэ Ленинградай олониитын түлөөлэгшэд, советскэ болон бирманскэ журналистнууд байлсаа.

Обедэй үедэ У Ну Н. И. Смирнов хоёр үгэ хэлээ.

Хани халуун оршон байдалда хоололлолго үнгэрөө.

(ТАСС).

Бирманскэ Союзай премьер-министр У Ну Ленинградһаа бусаба

ЛЕНИНГРАД, октябриин 26. (ТАСС). Бирманскэ Союзай премьер-министр У Ну ба тэрээнтэй хамта ябагшад Ленинградһаа Советскэ Союз соогуур аяншалхаяа мүнөөдэр гараба.

Ленинградска аэропорт СССР-эй ба Бирмын гүрэнэй тугуудаар гоёогдоһон байгаа. Бирманскэ айлшадые үдэшэхын тула городой ниитын организацинуудай, предприятинуудай олон тоото түлөөлэгшэд, наукын болон культурын ажал-ябуулагшад суглараа. Үдэшэгшэдэй дунда — СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ф. Р. Козлов, Ленинградска городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Смирнов, Областной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Г. И. Воробьев, СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, городской Соведэй депутадууд байлсаа.

Ленинградайхид бирманскэ айлшадые халуунаар үдэшэбэ. Премьер-министр У Нуда ба тэрэнэй һамган До Мья Идэ ехэ баглаа сэсэгүүд барюулагдаа. Оркестр Бирманскэ Союзай ба СССР-эй Гүрэнэй гимнүүдые наадаа.

Премьер-министр У Ну мордохынгоо урда тээ иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

—Би энэ агуухэ городһоо гаража ошохоёо байһанаа ехээр шаналнаб. Ушар юуб гэхэдэ, иимэ богонихон болзор соо эндэ байгаад, мордожо саашаа аяншалан ябаха баатай болобобди. Энэ город агуухэ город болоно, юуб гэхэдэ, агуухэ советскэ арадай шэнэ түүхэ эндэһээ эхилһэн юм. Энэ агуухэ городто хаанта засаг унагаагдажа, засаг ажалшадай гарта, Соведүүдэй гарта ороһон байна. Энэ агуухэ город нацистска булимтарагшадһаа эрэлхэг зоригтойгоор өөрыгөө хамгаалаа.

Би дахяад эндэ ерэжэ таанадтай уулзахын тула өөрынгөө шадаха бүхы юумэ хэхэб гэжэ таанадые найдуулха байнаб. Энэ городһоо мордохынтоо урда тээ господин мэрые ба Ленинградай түлөөлэгшэдые манай орондо айлшаар ошохыень урихыемни намда зүбшөөгыт.

Халуунаар угтаһан, хүндэлһэнэйтнай түлөө таанадта баясхалан хүрнэб. Баяртай!

Премьер-министр У Ну дурасхаалай тэмдэг болгон Н. И. Смирновто бэлэг барюулба.

Н. И. Смирнов айлшалжа ерэһэнэйнь түлөө, Бирмадэ айлшалжа ошохые уриһанайнь түлөө Бирманскэ правительствын толгойлогшодо баясхалан хүргөөд, аяндаа һайн ябахыень айлшадта хүсөө.

Бирманскэ Союзай премьер-министр У Ну Крымдэ ерэбэ

СЕВАСТОПОЛЬ, октябриин 26. (ТАСС). Севастопольско аэродром һайндэрэйхеэр гоёогдоһон байгаа. «Премьер-министр У Нуда амар мэндэ, манайда айлшалыт!» гэжэ ород ба бирман хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэһэн улаан бүдые далайн һэбшээ һалхин намилзуулна. Бирманскэ Союзай, СССР-эй ба УССР-эй гүрэнэй тугууд намилзана.

Хэдэн зуун севастополиинхид городой советскэ ба ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд бирманскэ айлшадые угтахаяа эндэ суглараа. Угтагшадай дунда УССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо С. А. Слипченко, ажалшадай депутадуудай Крымскэ областной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ М. Г. Кузьменко, Севастопольско горисполкомой түрүүлэгшэ С. В. Сосницкий, УССР-эй Верховно Соведэй, ажалшадай депутадуудай Крымскэ областной ба Симферопольско городской Соведүүдэй депутадууд, культурын ажал-ябуулагшад, журналистнууд байгаа.

Самолёдууд 14 часта аэродром дээрэ бууба. Тэдэнэй нэгэнһээ Бирмын премьер-министр У Ну, тэрэнэй һамган До Мья И, Бирмэһээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол У Монг Он, Бирмэһээ Хитадай Арадай Республикада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол У Хла Маунг, Бирмэһээ Великобританида байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол У Чин болон тэрэнэй һамган г-жа Чин, премьер-министрын секретарь У Тан, полковник Аунг Джи, мүн У Хла ба У Нве гэгшэд гараба. Тэдэнтэй хамта СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо Н. Т. Федоренко, Советскэ Союзһаа Бирмэдэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол А. Д. Щиборин болон СССР-эй МИД-эй харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд Севастопольдо ерэлсээ.

Улан-Удын сэмбын фабрикын коллектив партиин XX съездын хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, октябриин 26 хүрэтэр табадахи табанжэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэ уялга абаһан юм. Фабрикын коллектив абаһан уялгаяа болзорһоонь урид сентябрь һарада дүүргээд, жэлэй дүүрэтэр ехэ хэмжээнэй продукци түсэбһөө гадуур үгэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүл фабрикада үдэр ерэхэ бүри олошорно. Партиин XX съездын, Агуухэ Октябриин 38 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан сэмбэ нэхэгшэ М. К. Бобкова даалгабаряа үдэр бүри 120 гаран процент дүүргэжэ, эрхим шанартай продукци гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мария Константиновна Бобкова.

А. Мантаевай фото ба текст.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 38-дахи жэлэй ойе ажалай бэлэгүүдээр угтая

Түсэбһөө гадуур 3 миллион түхэригэй продукци

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай заводууд болон цехүүдтэ ороходо «КПСС-эй XX съездые ажалай шэнэ амжалтаар угтая!», «Ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе!» гэһэн уряа лозунгнууд улаан бүдүүд дээгүүр бэшэгдэнхэй байдаг. Хүдэлмэришэд эдэ үдэрнүүдтэ социалистическэ мүрысөөнэй эршые улам шангадхан, ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлжэ байна.

Комбинадай заводууд болон цехүүдэй хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөндэ консервэ үйлэдбэрилэгшэд түрүүлжэ ябана. Тэдэнэр продукци үйлэдбэрилхэ октябрь һарынгаа даалгабариие болзорһоонь арбаад үдэрөөр урид дүүргээд, ноябрь һарын түсэбөөр миллион шахуу банка консервэ үйлэдбэрилөөд байна. Заводой хүдэлмэрилэгшэд ажалай эмхидхэлые һайжаруулһанай, шэнэ технологи хэрэглэһэнэй ашаар продукци үйлэдбэрилгээ нёдондоной-хиһоо 17 процентээр дээшэлүүлээ.

Мал үүсэлдэг заводой хүдэлмэришэд КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэриие бэелүүлэн, үйлэдбэридөө шэнэ технологи хэрэглэнэ. Жэшээнь, мастернууд Коноваленко, Дегтярев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг халаанайхид нормоһоо гадуур 1000 толгой мал үүсэлдэг болонхой. Мал үүсэлэгшэд иимэ амжалта хайшан гээд туйлааб гэхэдэ, хүдэлмэришэд хэдэн мэргэжэл шудалхын, ажалай түрүү дүй дүршэл хэрэглэхын түлөө шангаар тэмсэнэ. Мүнөө заводой 56 түрүүшүүл тус бүридөө 2—3 мэргэжэлтэй болонхой. Тэдэнэй тоодо оролсодог новаторнууд Чебунин, Цыдымпилова, Филатова, Сапунов болон бусад съездын хүндэлэлэй вахтада жагсаһанһаа хойшо халаанайнгаа нормые 200—240 процент дүүргэнэ.

Комбинадай колбасна заводто 18 бригада ажалай вахтада жагсанхай. Эдэ бригаданууд продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые барандаа болзорһоонь урид дүүргэнхэй. Нүхэд Федоренко, Овечкин, Ефимов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг ашаа тээгшэдэй бригаданууд бэлэн болоһон продукци вагонуудта тээлгэ дээрэ ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Тиин вагонууд болон ашаа тээлгын бусад механизмуудай миин байха ябадал гүйсэд усадхагдаа.

Октябриин 25-най үдэр комбинадай коллектив графигһаа гадуур 3 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаба. **А. Шестаков.**

Шэнэ арга хэрэглэнэ

«Улан-Удэ» гэжэ пароходой командынхид һаяхан холын рейсһээ бусажа ерэбэ. Эдэнэр Ангара мүрэнөөр 600 гаран километр, Байгал далайгаар—200, Сэлэнгэ мүрэнөөр—160 гаран километр тамаржа ерээ.

Командын гэшүүд түргэн урасхалта Ангара, Сэлэнгэ мүрэнүүдые үгсэхэдөө нилээд ехэ бэрхэшээлнүүдые дабажа гараһан байна. Һалхинай хүдэлжэ, ехэ долгиной болоходо, гол мүрэнэй юрын пароходоор Байгал далайда тамарха хорюултай юм гэбэшье, дүй дүршэлтэй болоһон штурманууд Мангиров, Рахвалов гэгшэд һалхитайдашье пароходоо далай дээгүүр шадамараар жолоодоо. Капитан Климентьев, механик Седориевич, залуу кочегарнууд Ласточкин, Юрьев гэгшэд пароходойнгоо бүхы механизмуудые һайнаар харууһалан хүдэлгэжэ шадаа.

Энэ пароход Ангара, Сэлэнгэ мүрэнүүдтэ ябахадаа газар малтадаг машина болон баржануудаа урдаа түлхижэ асараа. Пароходой командынхид баржануудые шэрэхэ иимэ түрүү арга хэрэглэһэнэйнгээ ашаар навигационно түсэбөө болзорһоонь урид, эрхим шанартайгаар дүүргэээ. Энэ пароход иимэ холын аяншалгые сезон соогоо хоёрдохёо хэһэн байна.

КПСС-эй XX съездын, Агуухэ Октябриин 38 жэлэй ойн хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон «Улан-Удэ» пароходой команда туйлаһанаараа һанаагаа амарангүй, зайр оротор үшөө ехэ хүдэлмэри хэхээр шиидэнхэй. Газар малтадаг машинанууд болон баржануудые пристаньдань асарха, түлхишэ шэрэхэ тушаа пароходой команда мүнөө ехэ ажал хэжэ байна.

Б. Доржиев.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хүдэлмэринь хангалтагүй дээрэ тоологдобо

Яруунын загаhанай завод урдань республикын загаhанай промышленностиин түрүү предприятинуудай нэгэниинь байhан юм. Теэд hүүлэй хоёр жэлэй турша соо энэ завод хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, гүрэнэй түсэбые hара, квартал бүхэндэ дүүргэнэгүй.

Тус завод яахадаа иимэ гээгдэлдэ оронхойб?

hаяхан эндэ болоhон тоосоото hунгалтын партийна суглаан ба тэндэ дэлгэрhэн шүүмжэлэл энэ асуудалда эли тодо харюу үгэбэ.

Партбюро тоосоото үе соогоо парти доторой хүдэлмэриие hайжаруулха, коммунистнуудай үүсхэл эдэбхиие бадаруулха, парторганизациин үүргые дээшэлүүлхэ талаар эмхидхэлэй болон партийно-политическэ энэ гэхэ хүдэлмэри хээгүй байха юм.

Тус парторганизаци коммунистнуудаа үйлэдбэриин гол участогуудта—загаhа барилгын пунктнууд болон бригадануудта зүбөөр хубаарилан табижа шадаагүй. Мүн хүтэлбэрилхы тушаалда хүдэлдэг коммунистнууд загаhашадай дунда эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэри hулаар ябуулна, хаа яа албанай хэрэгээр ерэхэдээшье, энэ тэрэ захиралта үгөөд лэ бусадаг заншалтай.

Партбюро коммунистнуудай дунда партийно-политическэ хүдэлмэри hулаар ябуулаа. Парти доторой демократиие эбдэхэ ушар үзэгдэhэн байна. Жэшээнь, байгша оной хоёрдохи хахад соо тус парторганизаци оройдоо 2 суглаа үнгэргөө. Тоосоото үе соо оройдоо 1 хүн партиин гэшүүндэ абтаhан байна.

Заводой коллектив загаhа барилгые хуушан арга методээр ябуулна. Ажалай түрүү арга методүүдые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, ажал ехэтэй хүшэр хүдэлмэриие механизацилха тушаа заводой хүтэлбэрилэгшэд болон парторганизаци өөдтэй юумэ хэнэгүй. Жэшээнь, Гарам гэжэ пунктда (даагшань нүхэр Орлов) шэнэ метод хэрэглэхэ гэжэ хэлсэhээр үнихэнэй. Теэд энэ хэрэг хэлсээнhээ саашаа ошоногүй.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд партбюрогой хүдэлмэриие шангаар шүүмжэлхэ зуураа, загаhашадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри hулаар ябуулагдана гэжэ тэмдэглэбэ. Хүдэлмэришэдэй дунда ажалай журам hула, архи ууха ушар али олон үзэгдэнэ. Жэшээнь, загаhа барилгын пунктые даагша коммунист Шлыков хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхын оронд архи уугшадтай эбсэшоод байдаг.

Коммунистнууд Болдунников, Маковеев гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа, парторганизациин секретарь нүхэр Белобородовой элидхэл соо шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ бага байба гэжэ тэмдэглэбэ. Нүхэр Белобородов тоосоото суглаандаа муугаар бэлэдхээ. Тиимэhээ 15 минутын туршада тэрэнэй хэлэhэн элидхэл соо парторганизациин ажал-ябуулга гүнзэгыгөөр харуулагдаагүй.

Коммунистнууд партбюрогой хүдэлмэриие хангалтагүй дээрэ тоолоод, бюрогой гэшүүдээр ондоо коммунистнуудые hунгаба.

С. Васильев.

МТС-эй парторганизациин үүргые дээшэлүүлхэ

Хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ талаар машинно-тракторна станцинуудай партийна организацинуудай үмэнэ харюусалгатай зорилго табигданхай. Эдэ парторганизацинууд МТС-үүдэй үүргые дээшэлүүлжэ, гүрэнэй талаhаа колхозуудые хүтэлбэрилхэ эгээн шухала газар болгохын түлөө саг үргэлжэ оролдохо зэргэтэй.

Хонхолойн МТС-эй парторганизацида (секретаринь нүхэр Поплевин) 70 гаран коммунистнууд тоологдоно. Эдэнэр механизаторнуудай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй дунда эмхидхэлэй болон политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа шадаха ехэхэн хүсэн мүн.

Тоосоото үе соо тус парторганизаци хүдэлмэреэ нилээд hайжаруулhан байна гээд, суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

Гэхэтэй хамта, партийно-политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэ ба МТС-эй ажал-ябуулгые hайжаруулха, үүргыень дээшэлүүлхэ талаар тоосоото үе соохи хүдэлмэридөө парторганизациин ехэхэн дутагдалнуудтай байhые коммунистнууд элирүүлбэ. Партийна бюро коммунистнуудые ажахын эгээн шухала газарта хубаарилан табижа үшөө шадаагүй.

МТС-эй хүсэтэ техникэ муугаар ашаглагдана. Трактор, механизмууд халуун хүдэлмэриин үедэ олоороо эбдэржэ, тэдэ хүдэлмэриие ехээр hаатуулна, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые болзор соонь бэелүүлхэ аргагүй болгоно. Тэрээнhээ болож, Мухаршэбэрэй аймагай «Улаан Шулуутай», Молотовой, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозууд ороhото культурануудай ургаса багаар ургуулhан, гүрэндэ таряа тушаалгые hаатуулhан байна.

—Харьяата колхозуудаймнай олохон фермэнүүдтэ ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилагданагүй, —гэжэ коммунист Гречкин тэмдэглэбэ. Молотовой, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудта энэ асуудал муугаар шиидхэгдэнэ.

Механизаторнуудай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай. Эндэхи зарим агитаторнууд—Сучков, Пунсуков, Раднаев, Мункуев гэгшэд бүхэли жэл соо хүн зонтоёо нэгэшье хөөрэлдөө үнгэргөөгүй байха юм.

Элидхэлэй hүүлээр үгэ хэлэhэн 12 коммунист парторганизациин ба тэрэнэй бюрогой хүдэлмэридэхи дутуу дундые элирүүлэн шүүмжэлбэ.

hүүлээрнь партбюрогой гэшүүдээр коммунист Б. Цыренова, Г. Стулев, А. Ворфоломеев гэгшэд hунгагдаба. Суглаанай баталан абаhан шиидхэбэри дотор парторганизациин үүргые дээшэлүүлхэ, тэрэнэй ажалые бүхы хэмжээгээр hайжаруулха гэhэн зорилго шэнэ партбюрогой, мүн бүхы коммунистнуудай үмэнэ табигдаба.

Б. Дымбрылов.

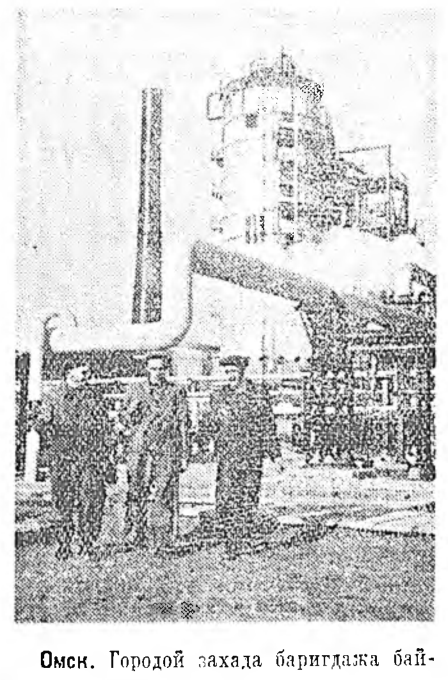

Омск. Городой захада баригдажа байhан нефть бүйлуулдаг заводой түрүүшын ээлжээн hаяхан ашаглалгада үгтэбэ. Омско завод хадаа нефть бүйлуулдаг промышленностиин Сибирьтэ баригдаhан түрүүшын предприяти болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нефть бүйлуулдаг заводой цехүүдэй нэгэн соо. Наада таладань (зүүн гарhаа) операторай туhалагша А. Я. Пушко, түхеэрэлтын начальник А. Г. Осипов, ахалагша оператор Г. М. Торопчин гэгшэд байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо

КОЛХОЗОЙ БАРИЛГА

hүүлэй хоёр жэлэй туршада колхоз барилгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байна. Колхозой клуб, радиоузел, конторо, хүдөөгэй библиотекэ, колхознигуудай 142 гэр шэнэдхэн заhагдаа. Мүн сельмагай типовой байшан, байрын 17 гэр шэнээр баригдаhан байна.

Партиин уряагаар колхоздо хүдэлмэрилхээ ерэгшэд шэнээр баригдаhан гэрнүүдтэ орожо байна.

АЖАЛАЙ ТҮЛБЭРИ

Колхознигууд ажалта үдэртөө авансаар таряа ехээр абажа байна. Д. Очировай бүлэ 18,5 центнер, А. Буянтуевтан—21 центнер, Г. Цангунов—21 центнер таряа абаба.

ЭЛЕКТРЫН ГЭРЭЛ ЯЛАРХАНЬ

Колхозой правлени 60 киловатт хүсэтэй дизельнэ двигатель абажа, электростанцидаа тодхобо. Мүнөө монтёрнууд колхознигуудай гэртэ, мүн правлениин байшан ба клубта электроутаhа татажа байна.

Электрын хүсөөр мүн пилорама хүдэлгэгдэхэ, тэжээл бүйлуулагдаха, таряанай ток дээрэхи хүдэлмэри оньhожоруулагдаха юм.

Г. Эрдынеев.

Кударын аймаг.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Аймагай газетын юрын номер

Газетэ гээшэ манай партиин ба правительствын политикые үргэн ниитэ ажалшадта тодо hонороор ходоо тайлбарилан ойлгуулдаг, Коммунистическэ партиин түгэс хүсэтэ зэбсэг мүн. Орон дотороо коммунизм байгуулха асари ехэ зорилгые бодотоор шиидхэхэ хэрэгтэ бүхы советскэ хүнүүдые элсүүлэн хабаадуулдаг газетын номер бүхэниинь тон hонирхолтой, уншагшадай дура hанаае үнэхөөр татан хандуулмаар байха зэргэтэй.

КПСС-эй Яруунын аймкомой ба ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй орган — **«Сталинец»** газетын энэ жэлэй сентябриин hүүл багта гаргагдаhан юрын нэгэ номерые абажа үзөө. Энэ хадаа тус газетын алишье талаараа хангалтатай hайн номернуудай нэгэниинь мүн. «Хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые халуун анхаралаар хүреэлээ» гэhэн түрүү бэшэг соогоо: «Нэн түрүүн колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд мэргэжэлтэдэй ажаhуудал тухайда анхаралаа хандуулха, ашатай туhатайгаар ажаллаха таарамжатай зохид услови тэдэнэртэ хангаха уялгатай» гэжэ бэшэнэ.

Гэшүүд болож колхозуудта ороhон мэргэжэлтэдые эгээн шухала ажал дээрэ табижа, тэдэнэрэй эдэбхи хэшээлые саг үргэлжэ дэмжэхэ шухала байhан тухайда саашань бэшэхэ зуураа, «агроном бүхэн, зоотехник бүхэн колхозно үйлэдбэриин бодото эмхидхэгшэ ба тэрэнэй техническэ хүтэлбэрилэгшэ байха зэргэтэй» гэжэ газетэ мэдүүлнэ. Энэ шухала асуудалаар яhала саг соогоо толилогдоhон түрүү бэшэг байна.

«Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд артелиин гэшүүд болож байна» гэhэн ниитэ гаршаг доро табан бэшэг толилогдонхой. «hонирхолтой ажал намайе угтажа байна» гэhэн бэшэг соогоо Сосновско МТС-эй агроном Т. Пеленева иигэжэ бэшэнэ:

«Би залуу мэргэжэлтэб. Молотовско областиин Кунгурска хүдөө ажахын техникумые энэ жэлдэ дүүргэжэ ерээб... Колхозуудые агрономическа ба зоотехническэ талаар хангаха хэрэгые hайжаруулха хэмжээнүүд тухай Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын тогтоолдо харюу болгон, «Путь социализма» колхоздо гэшүүн болож орохо тухай мэдүүлгэ барибаб».

«Минии hуури колхоздо» гэhэн бэшэг соогоо Эгэтын МТС-эй зоотехник А. Косихина иигэжэ мэдүүлнэ:

«Зоотехнигэй ажал hонирхолтойшье, хүндэтэйшье. МТС-эй штадhаа колхозуудта оролго эдэбхи үүсхэл ехээр гаргаха, артелиин экономикые гүнзэгыгөөр шудалха, фермэнүүдэй, гүүртэнүүдэй ба отарануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ дүтэлхэ, урдаа табигдаhан ехэ ба харюусалгатай зорилгонуудаа hаалишадтай, хонишодтой сугтаа шиидхэхэ арга боломжо маанарта олгоно».

Колхозой гэшүүд болоhон Эгэтын МТС-эй зоотехник Е. Доронинагай, Чувашска АССР-hээ эндэ hаяхан ерэhэн зоотехник Н. Шияновагай, Сосновско МТС-эй агроном Г. Будаевай бэшэгүүд тус номерто мүн лэ толилогдонхой. Парти, правительствын шиидхэбэриие тон ханамжатайгаар угтаhан тухайгаа, колхозуудай ниитын ажахые саашадань хүгжөөн дэбжээхын тула бүхы эршэ хүсэеэ гарган ажаллаха тухайгаа тэдэнэр мэдүүлнэ.

Мүн МТС-үүдэй тракторна бригадануудай хоорондохи социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд энэ номерто толилогдонхой. Ямар тракторна бригаданууд түрүүлжэ, али тракторна бригаданууд гээгдэжэ ябаhаниинь эндэhээ элиржэ гарана.

Дурсагдагша асуудалнуудаар hонирхолтой материалнуудые толилхоhоо гадна, мүн газетэ хадаа холын хараата тон шухала нэгэ иимэ асуудал табина. Энэ аймагта мелиоративна туйлай ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ зэргэтэй. Хэдэн мянгаад гектар газарай уhа намагые хатаажа, боролжо бургааhанhаань сэбэрлэжэ, үргэн уужам сабшалан, бэлшээри ба таряалангай газар болгохо, уhалагдадаггүй газарнуудтаа hубаг канавануудые татажа, уhалдаг болохо айхабтар ехэ арга боломжонууд аймаг дотор бии.

«Теэд эдэ арга боломжонууд огто хэрэглэгдэнэгүй. Мелиоративна хүдэлмэриие Сосновско МТС тооногүй. Тус станциин зонодо нэгэшье гектар газар уhалагданагүй», гэжэ «Мелиоративна хүдэлмэриие тоодоггүй ябадалаа усадхая» гэhэн статья дотороо газетэ бэшэнэ. Али колхоздо хэды шэнээн мелиоративна хүдэлмэриин хэгдэхэ ёhотой байhые, ямар ушарhаа тэрэнэй мүнөө хүрэтэр хэгдээдүй байhые тодо жэшээ баримтануудаар газетэ элирхэйлэн харуулна.

Ниитынгээ ажахые дам саа[шадань] хүгжөөн дэбжээхэ хэрэгтэ зэ[...]тэ туhаламжа колхоздо газетын хү[...] гэхэ, иимэ номерые уншагшадай ех[э] hонирхохо байhаниинь арсалтагү[й].

Гэхэ зуура, зарим аймагай га[...]зетэнүүдэй редакцинууд номер [бү]хэнөө hонирхолтойгоор гаргахы[н], нютагайнгаа ажабайдалые бүхы [та]лаhаань гүнзэгыгөөр харуулхын, ниитынгээ ажахые хүгжөөн дэбжэ[...] холын хараата асуудалнуудые тод[о] хойлон табихын түлөө ёhотойг[оор] оролдоногүй гэжэ тэмдэглэхэ хэр[эг]тэй.

Жэшээ болгон **«Торейский ко[л]хозник»** газетые абажа үзөө. Тус г[а]зетын редакци номер бүхэнөө ү[...]баялигаар, уншагшадые үнэх[өөр] hонирхуулмаар гаргаха гэжэ оро[л]доногүй. Хүдөө ажахые эрид ехэ[...] хүгжөөн дэбжээхэ тухай парти[ин] ЦК-гэй Пленумүүдэй түүхэтэ шии[д]хэбэринүүдые бэелүүлхын түлө[ө] аймагайнгаа ажалшадай хэр зэрг[...] тэмсэжэ байhан тухай, нютагайнг[аа] ажабайдал тухай газетэ өөдтэй hай[н]наар бэшэнэгүй. Жэшээнь, газет[ын] 62 номернууд диилэнхидээл ТАСС-hаа эльгээгдэhэн материалнууд[аар] бүридүүлэгдэнхэй. Эдэниие хүн[...] дэлгэн харахадаа, hонирхон унш[аха] юумээ огто олохогүй байна. Юуб г[э]хэдэ, эгээл иимэ материалнууд цен[т]ральна болон республиканска газ[е]тэнүүдтэшье толилогдошонхой ба[й]ха юм. «Түмэр замай транспорт[ын] шэнэ дэбжэлтын түлөө» гэhэн д[...]багар ехэ материал нэгэ номерто[о] түрүү бэшэгэй орондо гурбан коло[н]ко эзэлбэ. Энэ материал ТАСС-hаа редакцида эльгээгдэhэн байгаа. Те[...] энээниие номертоо үгөөшье[...] hаань алдуу болохогүй байгаа. Ю[уб] гэхэдэ, иимэ материал республик[ан]ска газетэнүүдтэ толилогдоhон ба[й]ха юм. «Торейский колхозник» газ[е]тэ ехэ hонигүйгөөр гаргагдана. Оло[н]хи номернуудыень абажа харахад[аа] ТАСС-hаа эльгээгдэhэн элдэб ех[э] материалнуудые hуури ээзлхынь т[...]лада бэлэн мүрөө хараад лэ ном[ер]тоо толилжорхиhон байха юм.

Энэ дутагдалаа бүримүhэн усадхаха, нютагайнгаа ажабайдалы[е] тодо hайнаар харуулха, номер бү[]хэнөө удха түгэлдэр, hонирхолто[й] болгохо гэжэ «Торейский колхозник» газетын редакциин хойшолу[у]латдашагүй зорилго мүн.

Орденто заводой түрүү цехүүдтэ

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой хүдэлмэришэд КПСС-эй XX съездын, Агууехэ Октябриин 38 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, эдэбхитэйгээр ажаллажа байна.

Заводой электро-заhабарилгын цехын коллектив илангаяа hайнаар ажаллана. Энэ цехынхид Агууехэ Октябриин 38 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэhэн уялга абахадаа Аршан гэжэ посёлок хүрэтэр богони болзор соо электроутаhа татаха гэжэ шиидэhэн байгаа. Тэдэнэр абаhан уялгаяа болзорhоонь урид дүүргээд, мүн уhа бүлэдэг станци хүрэтэр татагдаhан электроутаhые түргөөр шэнэлбэ.

Транспортна, мүн зэд, шэрэм шудхалгын цехүүдэй коллективүүд электро-заhабарилгын цехынхидhээ дутуугүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Паровозомеханическа цехын түрүү хүдэлмэришэд: разметчик Федоров, харуулдагша Чуев, слесарь Петров гэгшэд халаан бүхэнэйнгөө даалгабариа 150—200 процент дүүргэнэ. hүүлэй үдэрнүүдтэ түмэр дархалалгын цехтэ ажалладаг нүхэр Медведевай бригадынхид нормоёо үдэр бүри 200—300 процент дүүргэдэг болоод мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ оролсобо.

Б. Степанов.

Үргэн дуулим Сибирьтэмнай үрэ-жэмэс ургана

Ородой агууехэ эрдэмтэ, байгаалиие шэнэдхэн хубилгагша Иван Владимирович Мичуринай түрэhөөр 100 жэлэй ой энэ оной октябриин 27-до гүйсэбэ. И. В. Мичуринай hургаалые буржуазна оронуудтахи зарим эрдэмтэдэй буруушаадаг байбашье hаань, энэ hургаал мүнөө дэлхэйн бүхы оронуудта мэдэрэгдэжэ байна. Эгээл иимэhээ байгаалиие шэнэдхэн хубилгагша агууехэ эрдэмтын түрэhөөр зуун жэлэй ойе советскэ арадуудтай хамта дэлхэйн бусадшье оронуудай арадууд тэмдэглээ.

Мичуринай нэрэ манай арадта илангаяа хүндэтэй юм. Иван Владимирович бүхы эрдэм мэргэжэлээ, хүсэ шадалаа түрэл арадтаа зорюулаа. «Газар дэлхэйе шэнэдхэн хубилгаха тухай агууехэ Ленинэй hанал бодолые Советскэ Союзай олон миллион арад бодото хэрэг дээрэ бэелүүлжэ байhыень» хараха золтойдоо Иван Владимирович угаа ехээр баясан ханадаг байhан юм.

И. В. Мичурин үрэ-жэмэстэ культурануудай туйлай олон сортнуудые, мүн өөрынгөө үнэтэ hургаалые бидэндэ үлөөгөө. Мичуринска hургаал хадаа байгаалиие шэнэлхэ угаа ехэ хүсэн, агробиологическа наукын хүгжэлтэдэхи дээдэ шата болоо. Мичуринска теори болон практика хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ шухала эшэ үндэhэн байха зуураа, ороhо таряанай, үрэ-жэмэсэй, овощиин, мүн бусадшье культурануудай элбэг ехэ ургаса хуряаха шэнэ арга методээр социалистическэ газартаряалангай хүдэлмэрилэгшэдые зэбсэглэнэ, ашаг шэмэ ехээр үгэдэг шэнэ үүлтэрэй малнуудые бии болгоходонь туhална. Мичурин тухайда мэдэдэггүй, таряалан, малажал хүгжөөлгэдэхи үдэр бүриин ажалда тэрээнэй hургаалые хэрэглэдэггүй газар нютаг манай Советскэ орондо үгы юм.

Советскэ арад И. В. Мичуринай түрүү hургаалые хэрэглэжэ, хүдөө ажахые хүгжөөхэ тон орёо асуудалнуудые шиидхэнэ. Сибирьтэ сад тариха тухай асуудал тэдэ орёо асуудалнуудай нэгэниинь байгаа. Революциин урда тээхи Сибирьтэ үрэ-жэмэс таригдадаггүй, таригдаха аргашьегүй байгаа. Юуб гэхэдэ, шэрүүн уларилые тэсэдэг сортнуудшье, хүйтэбэр оронуудта сад тариха агротехникэшье тиихэдэ үгы байhан юм.

Сибирьтэ сад тариха асуудалда И. В. Мичурин ехэ анхарал хандуулжа, энээн тушаа олохон зохёол бэшээ hэн. Иван Владимирович Сибирьтэ сад тариха гэhэн бодол хамагhаа түрүүн гаргажа, тэрээнэйнгээ зүб байhые эрдэмэй үндэhөөр баталан харуулаад, Сибирьтэ сад таригшадай үмэнэ табигдаhан зорилгые зүбөөр тодорхойлжо үгэhэн юм.

Шэрүүн уларилтай холын хойто зүгтэ ургаха шэнэ сортын яблокануудые түрүүшынхеэ ургуулжа, сибириинхидтэ бэлэглэхэдээ И. В. Мичурин яблокануудтаа иимэ нэрэнүүдые үгэhэн байгаа: «Ермак Тимофеевич», «Сибирский мирон», «Сибирский анис», «Сибирское мускатное», «Переселенец». Агууехэ шэнжэлэгшын, мүн Сибириин садоводуудай хоорондо нягта барисаанай байгуулагдаhанай ашаар дээрэ дурсагдаhан сортнууд Обь, Енисей, Амур мүрэн шадар hайнаар ургадаг болоо hэн.

Иван Владимирович нэгэ хэдэн сагай үнгэрhэн хойно, 1911 ондо үшөө hайн сортын «Таежное» гэжэ яблока ургуулhан юм. Хүйтэндэ бүри тэсэбэритэй тиимэ сортые бии болгоходоо агууехэ шэнжэлэгшэ Сибириин зэрлиг яблониие түрүүшынхеэ хэрэглэhэн байгаа. Хүйтэндэ тэсэбэритэй «Таежное» гэжэ сортын бии болгогдоhон ушар үрэ-жэмэстэ культурануудай Сибирскэ селекциин хүгжэлтын түүхэдэ угаа ехэ удхашанартай байhан юм. Томско университедэй профессор мичуринска арга методые хэрэглэн Сибириин яблониие европейскэ бусад сортнуудтай холижо туршана. Иимэ туршалга хадаа үрэжэмэстэ культурануудай Сибирскэ селекциин хүгжэлтэдэхи шэнэ үе болоhон байна.

Агууехэ эрдэмтэ хаанта засагай үедэ зөөри хогшолоор хэды ехэ дуталдадаг байбашье, үрhэ болон ургамал мододы Сибирь руу эльгээхэ арга олодог, сад тарихаар бага сага юумэ түрүүшынхеэ хэжэ байhан сибириинхидтэ бэшэhэн олон тоото бэшэгүүд болон статьянууд соогоо үнэтэ заабари үгэдэг байгаа.

Мичуринай hургаалые халан абагшад Сибирьтэ илангаяа олошороо. Энэншье зүйтэй. Юуб гэхэдэ, шэрүүн уларилтай Сибириин эрхэ байдалда сад тарихые хүсэгшэдтэ Мичуринай hургаал ехээр туhална. Сибирьтэ Советскэ засагай үедэ Мичуринай hургаал илангаяа түргөөр дэлгэрээ. Хэрбээ революциин урда тээ Урал, Сибирь болон Дальна Востогто оройдоол 300 гектарай сад бии байгаа hаа, мүнөө 30 мянга шахуу гектарай сад бии болоо.

«Шэрүүн уларилтай Сибириин тайгада ажаhуугшадта» (1925 он), «Сибириин садоводуудта» (1927 он), «Уралай, Сибириин садоводуудта» (1928 он), «Сибириин хүдөө ажахын садовод-колхознигууд болон мэргэжэлтэдтэ» (1934 он) гэhэн бэшэгүүд соогоо яблони болон үрэ-жэмэстэ бусад культурануудые Сибирьтэ тариха зорилгые Иван Владимирович зүбөөр тодорхойлжо үгэhэн байгаа. Туйлай ехэ хүсэн болохо колхозно садоводууд болон туршагшад И. В. Мичуринай бодоошые эдэбхитэйгээр бэелүүлжэ эхилhэн юм. Хэрбээ Сибириин түрүүшын садоводууд хүсэд шалгагдаагүй үсөөн сортын яблони таридаг байгаа hаа, үрэжэмэстэ культурануудай сортнуудые шалгаха гүрэнэй комисси мүнөө 90 гаран сортын яблони, 10 гаран сортын груша, 26 сортын вишни, 35 сортын сливэ, мүн үрэ-жэмэстэ бусадшье культурануудые шалгалтада оруулхаар баталаа.

Газараар ургадаг шэнэ сортын яблонинуудай бии болоhон ушар Сибирьтэ сад тарилгые хүгжөөлгэдэ ехэ туhа нэмэри болоhон юм. Тиимэ яблонинуудай тоодо «пекин», «шафранный», «славянка», «кальвиль анисовый», «боровинка», «папировка» болон бусадшье сортын яблонинууд оролсоно.

Манай республика шэрүүн уларилтай газар нютагуудай тоодо ородог. Тиигэбэшье, садай тарилга республикадамнай ехээр дэлгэржэ байна. Бурят-Монголдо сад таригшад Сибириин бусад сад таригшадтал адли Советскэ засагай түрүүшын жэлнүүдтэ өөhэдынгөө хүсэндэ лаб найдангүйгөөр ажаллажа эхилhэн юм. Дайнай урда тээ сад үшөөл үсөөхэн колхозуудта таригдадаг байгаа. Мүнөө үедэ 90 гаран колхоз өөhэдын садтай болонхой. Тэдэ садуудай талмайнь 250 гаран гектар болоно. Садуунай үшөөл залуу байбашье, колхозуудта ехэ олзо доход оруулна. Жэшээнь, Иволгын аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхоз өөрынгөө садhаа 1954 ондо 18 мянган түхэригэй олзо оруулhан юм. Энэ колхоз садhаа мүнөө жэл хоёр дахин ехэ олзо доход абаа. Бичурын аймагай «XIX партсъезд» колхозой сад 16 гектар, Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирик» колхозой сад 10 гектар болонхой. Мичуринай hургаалые бодотоор бэелүүлдэг хүнүүдэй республика соо олошоржо байhаниинь hайшаалтай байна. Иволгын аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой садта ажалладаг Григорий Тимофеевич Попков эдэбхитэй мичуринецуудай нэгэн юм. Жэмэстэ культурануудые ургуулха шэнэ агротехникэ зохёоhонойнгоо ашаар Г. Т. Попков жэл бүри малинын hайн ургаса хуряана. Колхозно садоводуудай суута нэрэнүүдые республикын аймаг бүхэндэ нэрлэжэ болохо байна. Жэшээнь, Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой садовод Иван Спиридонович Фалилеев садоводуудай hургуули дүүргэмсээрээ түрэл колхоздоо ерэжэ, 4 гектар талмай дээрэ сад тариhан юм. Эндэхи сад жэл ерэхэ бүри үргэдэнэ. Байкало-Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой садовод Федор Васильевич Капустин сад тарилгаар ехэ амжалта туйлаа. Колхозойнь садта мүнөө яблока, вишни, үхэр нюдэн, малина hайнаар эдеэшэнэ.

И. В. Мичуринай нэрэмжэтэ үрэжэмэсэй станци сад тарилгые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. Энэ станци шэнэ сортын яблонинуудые бии болгохын тула ехэ ажал хээ. Үрэтэ культурануудай селекциин таhагта ажаллагшад (хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Л. И. Дубровская) үхэр нюдэнэй 16 мянга, крыжовнигой 5 мянга, малинын мянга шахуу гибриднэ үрэhэ суглуулаа. Тус станциин эмхидхэгдэhэн сагhаа хойшо колхозууд болон эмхи зургаануудта тэрэшэлэн гэр газаагаа сад таригшадта 390 мянган үрэ-жэмэстэ модо худалдагдаа.

Сад тарилгаар манай республикада зарим тэды амжалта туйлагдабашье, колхоз бүхэндэ 20—25 гектарhаа бага бэшэ газарта сад тариха гэhэн харюусалгатай зорилго табигданхай. Колхозно байгуулалтын жэл ерэхэ бүри бэхижэжэ байhан ушар энэ зорилгые ойрын 2—3 жэлэй туршa соо шиидхэхэ арга олгоно.

Хүйтэндэ ехэ тэсэбэритэй жэмэстэ культурануудай эрхим, нютагай сортнуудаар баяжаhан Бурят-Монголой садууд Сибириин садоводуудай эрхим нүхэр—агууехэ эрдэмтэ Иван Владимирович Мичуринай нэрые бүхы орон дотороо суурхуулха сагынь тиимэшье холо бэшэ.

К. ШУИН, Бурят-Монголой зооветинститудай дэргэдэхи үрэжэмэс болон овощь тарилгын кафедрые даагша, хүдөө ажахын наукануудай кандидат.

алуу уранзохёолшодой республиканска зүблөөн

луу уранзохёолшодой респуб-ска IV зүблөөн һая Улан-Удэ-ожо үнгэрбэ.

най республикын хүдөө тосхо-һаа, фабрика, заводуудһаа, мүн ба Усть-Ордын национальна удһаа ерэһэн, хамтадаа таби залуу уранзохёолшод энэ зүб-хабаадалсаа. БМАССР-эй скэ уранзохёолшодой Союзай салгата секретарь нүхэр **И. А.** «Залуу уранзохёолшодой зо-уд ба зорилгонууд» гэһэн хэбэ.

рынгөө элидхэл соо бурят-мон-литературын туйлаһан амжалта хэлэхэһээ гадна, элидхэлшэ залуу уранзохёолшодойнгоо лнуудай дутуу дунданууды айлһэн байгаа. Манай поэ-шүлэгүүдээ рифмэтэй бол-о гадна, хуушанай кано-а болошоһон шүлэгэй тү-ягые эбдэжэ, зохёолойнгоо үгэ ние удха ехэтэй болгохо гэжэ оно. Гэбэшье, зарим нүхэд нь талаар шүлэгөө гоё һайн жобди гээд, хэндэшье ойлгог-бэшээр бэшэжэрхинэ.

най уранзохёолшод зарим за-темэнүүдээр оройдоошье бэшэ-. Индустриальна ажалай хү-тухай зохёолнууд бэшэгдэнэгүй у. Түргөөр бэшэгдэжэ боло-хёолнуудай жанрнууд — рас-уд ба очеркнууд үсөөнөөр бэ-нэ. Эдэ бүгэдэ хадаа ажабай-а манай литературын үшөөл анги, гээгдэнги байһыень гэр-. Гадна, манай уранзохёолшод лнууд соогоо партиин коллек-ударидалга тухай нэгэшье үгэ нэгүй, гээд элидхэлшэ тэмдэг-

ые ойлгохо болоһон аха нүхэд у уранзохёолшодто анхаралаа лжа, тэдээндэ таараха лите-рна жанрыень олгожо үгэхэ й. Юуб гэхэдэ, тус зүблөөндэ рһан таби гаран залуу уранзо-шодой 30 гаранинь шүлэг бэ-г байна. Энэ ушар хэршье һай-даха байбашье, манай литера-н бусад жанрнуудаар залуу зохёолшодой бэшэдэггүйнь ехэ һалтэй. Эхилэн бэшэгшэд ехэ ше мүртөө, адли юумэн тухай бэшэнэ. Ямар юумэн тухай бэшэнэб гэхэ болоо һаа, олон-инат дуран тухай бэшэнэ. Тэ-түрэл колхоз, түрэһэн дайда, орон тухайгаа хаа яа бэшэдэг. тскэ арми тухай ехэ үсөөн бэ-нэ. Тиимэһээ А. Бадаев В. Куз-хоёрой Советскэ Арми ту-шүлэг бэшэдэгыень ехэ һайшаа-. Мүн политическэ лирикэ ба ра мэтын зохёолнууд ехэ үсөөн. эһээ Д. Улзытуевай хаа яа ристическэ шүлэгүүдые бэшэдэг ыень һайшаажа тэмдэглэхээр.

луу уранзохёолшо Гэлэгма жиевагай хүүгэдэй рассказуу-бэшэдэг байһыень ехэ һайшаа-. Рассказ соогоо хүүгэдэй бодолой, абари зангай түһөө наряар гаргадаг байна. Гэбэ-Г. Доржиевагай рассказуудые нэгэ адли һайн гэхын аргагүй.

най залуушуул ехэнхидээ бэ-н темээ гүйхэнөөр гаргана, шү-дынь ямаршье ялагас гэһэн уд-бодол гаргаагүй, хооһон үгэнүү-дүүрэшэһэн байхаяа һанана. ман зохёолдоо хайша хэрэг дааг.

рят-монгол литературна хэ-бүрилдэлгын процесс үшөө рэгүй гэжэ элидхэлшэ тэмдэг-Тиимэһээ манай залуу уранзо-шод нютаг нютагайнгаа диалек-тын баялигһаа зохёол соогоо хадаа, бүхэнациональна талые жа, һайнаар шэлэн оруулха й. Гадна, нэгэ юумые нэгэ ад-нэрлэхэ ябадалые ехэ анхарха тэй. Шүлэгэй мүрнүүдые элдэ-ойлгожо боломоор бэшэдэг лтай эрид тэмсэхэ ёһотойбди. хэлэйнгээ эсэстэ нүхэр И. Ким уранзохёолшодтой хэгдэдэг лмэри тухай тогтохо зуураа, бликанска газетэнүүд, «Бурят-голой үнэнһөө» бэшэниинь, за-уранзохёолшодтой тон хангал-гөөр хүдэлнэ, тэндэ залуу зохёолшодой зохёолнууд тон өөр толилогдоно гэжэ тэмдэг-

лидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ эхил-Тон түрүүн Усть-Ордын нацио-на округой түлөөлэгшэ залуу Ким Ильин үгэ абаба.

— Уранзохёолшодой Союз холын у бэшэгшэдтэ эли бодо туһалам-хүргэдэггүй. Зарим теоретическэ далнуудаар залуу бэшэгшэдтэй нар хэдэг һаа, һайн байгаа. оной апрельдэ Иркутска об-тиин, Усть-Ордын национальна угто «Усть-Ордын үнэн» гэжэ га-бурят хэлэн дээрэ гарадаг бо-Залуушуул зохёолнуудаа газе-олоор эльгээнэ. Манда литера-на нэгэдэл эмхидхэхэ бүхы арга ожо бии. Мүнөө гансахан кру-бии юм. Усть-Ордын националь-округто литературна нэгэдэл эм-хэдэмнай БМАССР-эй ССП алха аабза гэжэ ехэтэ хүсэгдэ-бэ.

Гадна, бурят-монгол литературна тикэ ба литературна **шэнжэлгэ** ехэ гээгдэнги байдалтай. Бурят-монгол литературын түүхээр очерк, статьянууд олоор гарадаг һаа, залуу уранзохёолшодто ехэ туһатай һэн. Теэд тиимэ статьянууд хаа яа гарадаг. Жэшээлхэдэ, «Байгал» гэжэ альманахай 9-дэхи номертонь Г. Туденовэй «Бурят-Монгол шүлэг зохёолгын системэ тухай» гэжэ статья гараа юм. Зүгөөр энэшье статья дутагдалнуудтай байна,—гэжэ Ким Ильин хэлэбэ.

Бурят-монгол литературын үндэһэ һуури табигша **Х. Намсараевай** үгэ хүн бүхэнэй анхаралые татаба. Х. Намсараев бэшэжэ эхилһэн тухайгаа залуушуулда хөөрэхэ зуураа, иигэжэ захина:

— Уранзохёолшо болохо хэрэгтэ арадай байдалые танижа абаха гээшэ ехэ шухала юм. Хүнэй зан, заншал, дуугарха аяг ааша, гэр байдалыень ба ажал хэхыень ажаглаха, таниха хэрэгтэй. Хүнүүдэй һониншье, һонигүйшье хөөрэлдөөнь тэгшэ шагнаха юм. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, хүнэй нюдэндэ харагдаха, шэхэндэ дуулдаха юумые хуу танижа, хадуужа, адаглажа абаха ёһотой.

Хэлэн—уранзохёолшын түшэг мүн. Тулюур хэлээр зохёол бэшэхэдэ дутуу байдаг. Олон янзын удха гаргадаг үгэнүүдые ажаглажа, нарилха хэрэгтэй. Зохёолойнгоо мэдүүлэл бүхэниие хаана хаанаһаань шүүмжэлэн хаража үзэхэ юм.

Зохёол бэшэхэдээ анха түрүүн түсэб хээд, юугээр эхилээд, яажа дүүргэхэб гэжэ хараалха ёһотой. Тэрэгүй һаа, төөришэжэ болохо юм. Гадна, зохёолойнгоо геройнуудай нэрэ һанаанһаа абаад табижархидоггүйб. Хуушан сагай хүн тухай бэшэхээ һанаа һаа, бага наһанайнгаа ябадал һанагшаб. Хэрбээ мүнөөнэй хүн тухай бэшэхээ һанаа һаа, таараха хүниие олгшоб. Зохёол бэшэхэдээ тобшохоноор, тодоор бэшэхэ ёһотой. Абаад үзэгты, Пушкинай, Лермонтовэй шүлэгүүдые дүрбэтэй үхибүүд сээжэлдээд, хэлэжэ ябана бшуу. Тэрэ юун дээрэһээб гэхэдэ, тэдэнэй зохёол ехэ тобшо, тодо эли, хэлэхэдэ бэлэн байна бшуу. Зарим ушарта нэгэн гэбэл уншахадаа амяа бүтэшэхөөр ута, үгышье һаа, хахашахаар шүлэгүүд манда байдаг. Анхан зохёол бэшэхэдээ, хоёр хуудаһа бэшээд, гурбадахи хуудаһандань түрүүшынгээ точко табигша һэм. Тэрэ ехэ буруу ябадал байгаа.

Бэшэһэн зохёолоо оло дахин өөрөө уншаха, заһаха хэрэгтэй. Абаад ерэхэдэ, үдэшэ һайн хэбэртэй байһан зохёол үглөөгүүр харахада, заһабаритай болоод байдаг ха юм. Таанад бэшэһэнээ хэдэн дахин хаража, заһажа ябагты. Би Пушкинай музей соо орожо гайхаһан байнаб. Тиимэ ехэ бэлигтэй хүн өөрынгөө нэгэ зохёолһоо байха, нэгэ үгые хэдэ дахин зураһан, һэлгэһэн, хубилгаһан байха юм. Тиимэһээ зохёолоо үни удаан нягталан заһаха хэрэгтэй. Теэд «түргэн—түүхэй, удаан—даамай» гэжэ манай бурядта тон зүб хэлсэдэг. Энэ талаар Ч. Цыдендамбаев ехэ һайн зантай. Энэ хүн зохёолойнгоо гараадшье байхада оло дахин харадаг, заһадаг, һайн болгохо гэжэ оролдодог байна. Харин зарим нэгэн зохёолшод гонорар абамсаараа, зохёол тухайгаа мартажархидог. Тэрэ ехэ муу заншал юм. Зохёолшо хадаа зохёолойнгоо зондо ороод ябахадань хараха, тэдэнэй һанал шагнаха ёһотой.

Алибаа юумые нюдөөрөө хараха, мэдэхэ гээшэ тон шухала. Юумэ үзэнгүй, харангүй бэшээ һаа, зохёол хэзээдэшье дутуу байдаг байна. Тиимэһээ «үзөөгүй сэсэнһээ, үзэһэн тэнэг дээрэ» гэжэ тон зүб арадай дунда хэлсэдэг. Таанар залуушуул ном ехээр уншадаг байнат. Тэрэ ехэ һайн. Зүгөөр хүдөө арадай байдал гээшэ аймшагтай ехэ литература ба наһан соотоошье уншаа һаа, барагдахагүй ном байна бшуу. Тэрэниие үзэхэ, гүнзэгыгөөр шудалха гээшэ ехэ туһатай.

Уранзохёолшо гээшэ арадай хүгжэлтэһөө гээгдэхэ ёһогүй, арадай түрүү зэргэдэ ябаха зэргэтэй. Тиимэһээ һургуулида һуража, эрдэмээ дээшэлүүлэгты. Урданай зохёолшод һургуулигүй байгаабди. Мүн дундашье наһанай уранзохёолшод эрдэмээ дээшэлүүлһэй гэхээр байна. Абаад ерэхэдэ, Ч. Цыдендамбаевые би һураһай гэжэ ехэл һанагшаб. Һургуулитай, эрдэмтэй болоо һаа, Ч. Цыдендамбаевай амжалта дээрээ амжалта бүри ехээр туйлахань дамжаггүй.

Мүнөө эрдэм һургуулигүй һаа, яашье һайн зохёолшо боложо шадагдахагүйнь элитэ. Эрдэм һургуулигүй һаа, мүнөө юумэн бүхэн ойлгогдохогүй байна бшуу.

Ганса нэгэ тэнэг хүнүүд бурят-монгол хэлэмнай хэрэгтэй юм аагша гү, али үгы гү гэжэ хэлэхэеэ ядадаггүй. Тэрэнь тон ехэ эндүүрэл мүн.

Таанад бурят хэлээ баяжуулжа, арад зондоо туһа болохоор бэшэгты. Нэн түрүүн энэ зохёол бэшэхэдэмни зондо ямар туһа хүргэхэб гэжэ бодохо, шүүмжэлхэ ёһотой. Таанар огторгойн сууряа бэшэхэ бэшэ, харин арад зонойнгоо ёһотой удха түгэлдэр ажабайдалһаа абажа бэшэгты.

Удаань **М. Степанов** («Байгалай толон» журналай харюусалгата секретарь) бодожо, мүнөөнэй байдал тушаа ехэ гүнзэгы, даамай зохёолнууд огто үгы гэбэ. Зохёолшод бэедээ ехэ эрилтэ табинагүй. Мүнород хэлэнһээ бурят дээрэ, бурят хэлэнһээород дээрэ оршуулхада ехэ бэрхэшээл тохёолдоно.Ород аад, бурят-монгол хэлэ һайн мэдэхэ, бурят аад,ород хэлэ һайн мэдэхэ оршуулагшад үсөөнтэйбди гэжэ хэлэбэ.

Удхаараа социалистическэ, формоороо национальна бурят-монгол литературын ба культурын ургалта, хүгжэлтэ тухай манай түрэл Коммунистическэ партиин саг үргэлжэ һаналаа табижа байдагынь мэдээжэ,—гэжэ нүхэр Степанов үргэлжэлнэ.—Мүнөө гаража эхилһэн «Байгалай толон» гэжэ журналые Бурят-Монголдо бии болгохо гэһэн шиидхэбэришье тэрэ анхарал, оролдолгыень гэршэлнэ бшуу. «Байгалай толон» журналай урда ехэ зорилгонууд табигдана. Эдэ ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө уранзохёолшод бүхы хүсэ, бэлигээ элсүүлхэ ёһотойбди. Теэд мүнөөнэй шухала темээр бэшэгдэһэн уран гоё зохёолнууд журналдамнай тон багаар ороно.

Коммунистическэ парти бэлон советскэ арад шухала асуудалнуудые шиидхэн бэелүүлжэ, хүдөө ажахын ба промышленностиин түхэл шарайда ехэхэн хубилалта оруулжа байна. Теэд эдэ хубилалта тухай зохёолнуудые тон багаар бэшэнэбди гэбэ.

Советскэ Армиин зэргэһээ тус зүблөөндэ хабаадаһан нүхэр **Кузнецов** үгэ соогоо дайнай һүүлээрхи бурят-монгол литературадамнай Советскэ Арми тушаа даамайгаар, ехээр бэшэхэ арга боломжо бии байна гэбэ. Теэд тэрэнээ хэрэглэжэ шаданагүйбди. Уранзохёолшод сэрэгтэ алба хэгшэдэй, сэрэгэй частьнуудай ажабайдал гүнзэгыгөөр шудалнагүй. Сэрэгэйхидэй дунда уранзохёол бэшэдэг хүнүүдыень бэдэржэ, тэдэниие литературна нэгэдэлдэ оруулжа, эмхидхэхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

Бурят-Монголой мэдээжэ уранзохёолшо **Ч. Цыдендамбаев** үгэ хэлэхэ зуураа, Николай Дамдиновай «Баргажан» гэжэ сборнигто зүбөөр сэгнэлтэ үгтэнхэй гэхэ байнаб гэнэ. Дамдиновта үзүүлһэн Маяковскиин нүлөө тухай ехэ олон үгэ эндэ хэлэгдээ. Теэд энэ нүлөөнь ехэ даамай, гүнзэгы бэшэ гэжэ һанагшаб. Гэбэшье, Н. Дамдинов бэлигтэй поэт болохо юм. Тиимэһээ дутагдалыень элирхэйлжэ, тэрээндэ туһалха гээшэ тон шухала.

Мүнөөнэй темээр ехэ зохёолнуудые бэшэхэ гээшэ зүб. Зүгөөр, мүнөөнэй, шухала темые зүбөөр ойлгохо ёһотой. Минии һанахада, кукуруза тухай муухан, һонигүй повесть бэшэнхаар, багашуулые хүмүүжүүлгэ тухай тон һайн рассказ бэшэһэниинь үлүү туһатай байна. Зариман мүнөөнэй, шухала, хойшолуулагдашагүй темэ гээшэ гээд, һонигүй, муухан зохёолнуудые бэшэхээ һанадаг. Тиимэ зохёол арад зондо туһа хүргэхэгүй. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, ямаршье темээр бэшэгдэһэн байг, хэрбээ удха түгэлдэрөөр, уран гоёор лэ бэшээтэй зохёол һаа, ходоодоо шухала, хойшолуулагдашагүй байдаг юм. Архиин ба һүзэг шүтөөнэй хорон, хойшолон тушаа бэлигтэйгээр бэшэгдэһэн зохёолнууд ехэ хэрэгтэй байна бшуу,—гэжэ тэмдэглэбэ.

—Лирикэ манда ехэ хэрэгтэй. Лирическэ шүлэгүүд олоор бэшэгдэхэ ёһотой. Зүгөөр лирическэ шүлэгүүднай ехэ дутагдалтай байна. Хүнэй сэдьхэл һанаан буруугаар зураглагдан харуулагдана. Мүн хэлэнэй талаар ехэ дутагдалтай байнабди. Хүнэй ажабайдал гүнзэгыгөөр элирхэйлэн харуулнагүйбди. Мүн лирическэ аад, ямаршье идей, ухаан бодолой ошо гаргаагүй шүлэгүүд олон. В. Жалсановай, «Үдэшэлэн» гэһэн шүлэг тон лэ тиимэ дутагдалтай байна, — гэжэ залуу уранзохёолшо **В. Петонов** (Иркутска гүрэнэй университет) тэмдэглээ.

—Бурят шүлэгүүдород дээрэ муугаар оршуулагдана. Жэшээлхэдэ, В. Мартынов болбол Л. Жамбалдоржиевай һайн шүлэгые хайша хэрэг оршуулаа.Ород дээрэ оршуулагдаһан бурят шүлэгые гаргахын урда тээ бурят дээрэнь хаража, шалгажа үзэхэ хэрэгтэй,—гэжэ эхилэн бэшэгшэ **Д. Дамбаев** (бурят дунда һургуули) хэлэнэ.—Залуу поэдүүд бэе бэедээ адли, хүхэ борохон шүлэгүүдые бэшэнэ. Һайн шүлэг бэшэгшэд ехэ үсөөн. Н. Очиров залуу поэт Н. Дамдиновай түрүүшын шүлэгүүдэй сборнигые ехэ шэрүүнээр сэгнээ. Н. Дамдиновай шүлэгүүдые ехэ һайн гэхэ байнаб. Харин **Ч. Цыдендамбаевай** «Сопом Гармаев» гэжэ поэмые хүдөө арадта ойлгогдосогүйгөөр бэшэгдэһэн гэжэ һананаб.

И. Казанцев («Бурят-Монголой комсомолец» газетын редакци) газетэнүүдэй редакци бүхэндэ, фабрика, һургуули бүхэндэ литературна нэгэдэл эмхидхэхэ хэрэгтэй. Оршуулагшадай һайн кадр бии болгохо шухала. Залуу уранзохёолшод бэедээ ехэ эрилтэ табиха ёһотой,—гэжэ хэлэбэ.

— Уранзохёолшод—арад зониие хүмүүжүүлэгшэд мүн. Гэбэшье, залуу үетэнэй һонирходог инаг дуран, хани нүхэсэл тухай ба Эхэ оронойнгоо ашыень харюулха тухай һайн зохёолнууд бэшэгдэнэгүй,—гэжэ нүхэр **Хадаханэ** (ВЛКСМ-эй обком) хэлэнэ.—Гадна, һургаал гуримгүй ябадалтай, забхай залихай ябадалтай хүнүүдтэй, манай дунда бии байһан хуушан сагай үлэгдэлнүүдтэй уранзохёолшод эбсэхэ ёһогүй. Гэхэтэй хамта, ВЛКСМ-эй горком «Сатирын шагаабари» гэжэ һонин, туһатай хэмжээ-ябуулга үүсхээ. Теэд энэ хэрэгтэ манай уранзохёолшод, илангаяа залуу бэшэгшэд ехэ анхаралгүйгөөр хандана. Гансал С. Д. Дунаев эдэбхитэйгээр хабаадалсана гэбэ.

Нүхэр **Ц. Жамбалов** Агын округой литературна нэгэдэл тухай хэлэхэ зуураа, «Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ, мүн «Байгалай толон» журналда теоретическэ ба шүүмжэлхы статьянууд гарадаг һаа, холын нютагай залуу бэшэгшэдтэ ехэ туһа хүргэхэ һэн гэжэ тэмдэглэбэ.

— Мүнөө үеын гайхамшагта хүнүүд тухай гүнзэгы удхатай, уран гоё ба арад зондо туһатай зохёолнууд бэшэгдэхэ ёһотой. Теэд олонхимнай темынгээ дээгүүрхииень халмажархина,—гэжэ «Байгалай толон» журналай редактор нүхэр **Н. Рыбко** тэмдэглэбэ.

Залуу бэшэгшэ **Ц. Дондокова** (пединститут) — ВЛКСМ-эй обком залуу уранзохёолшодтой ямаршье хүдэлмэри хэдэггүй, тииһээ тинтэрээ ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр Бизюкин энэ хүдэлмэри тоодоггүй байна. Гадна, залуу уранзохёолшод үгээ баян болгохо гэжэ, арадайнгаа аман зохёолой үгэнүүдэй баялигые бэедээ шэнгээхэ гэжэ оролдодоггүй гэжэ шүүмжэлбэ. Удаань КПСС-эй обкомой наука ба культурын таһагые даагша нүхэр **И. Н. Петухов** үгэ абаба.

— Мүнөөнэй байдал тушаа ехэ ехэ зохёолнуудые бэшэхэ гээшэ тон шухала байна. Гадна, манай литературада залуушуул үшөөл үсөөнөөр ороно. Уранзохёолшодой дунда идейно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Институдуудай эрдэмтэд ба уранзохёолшодой хоорондо нягта холбоо байгуулагдаагүй. Мүн эрдэмтэдшье теоретическэ статьянуудые бэшэнэгүй. Уранзохёолшодой Союзда шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл һулаар дэлгэрнэ,—гэжэ нүхэр Петухов тэмдэглэбэ.

Һүүлээрнь **И. Ким** түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ. Энэ зүблөөн дээрэ мүн **В. Штеренбергын** «Түрэл бүлэ соогоо» гэһэн повесть, Горькиин нэрэмжэтэ литературна институдай студент **Николай Дамдиновай** «Баргажан» гэжэ шүлэгүүдэй сборник, **Б. Мунгоновой** «Түрэл нютаг» гэжэ рассказуудай сборник зүбшэн хэлсэгдэһэн, мүн прозын ба поэзиин талаар залуу уранзохёолшодой семинарнууд үнгэргэгдэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу уранзохёолшод Х. Н. Намсараевтай хөөрэлдэжэ байна. (Зүүн гарһаа) Д. Улзытуев, Г. Доржиева, Х. Н. Намсараев, Ж. Зимин, Д. Дамбаев, Д. Жапхандаев.

А. Мантаевай фото.

Автомашина жолоодогшодой журам эрид һайжаруулха

СССР-эй арадай ажахын һалбаринуудай түргэнөөр хүгжэхэтэй хамта бүхы түрэлэй транспортын, тэрэ тоодо автомобильна транспортын үүргэнь жэл ерэхэ бүри дээшэлнэ.

Манай республикын автомобильна транспортын олон мянган хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө харюусалгые бүрин мэдэржэ, оролдосотойгоор ажаллана. Автомобильнуудые улам һайнаар ашагладаг болохын, ашаа шэрэхэ гүрэнэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ түрүүлэгшэдэй тоо ниилээд олошорно. Түрүү жолоошод түсэбөө саг үргэлжэ дүүргэхэһээ гадна, машинаяа гамтайгаар ашаглаха гэжэ оролдодог.

Иван Васильевич Уколов автомашиные хори гаран жэлэй турша соо жолоодоно. Энэ үе соо нүхэр Уколов машинаяа аварида оруулангүй миллионһоо дээшэ километртэ ябуулаа. Нүхэр Уколов мүнөө «Союззаготтрансын» Улан-Удын авторотодо ажаллаха зууралаа, гурим наринаар сахижа, машинаяа гамтайгаар ашаглана, горючи ехээр алмана. Табадахи табанжэлэй дүрбэн жэл хахадай турша соо нүхэр Уколов юһэ үлүү жэлэй даалгабари дүүргээд, 1600 литр бензин, 100 мянга шахуу түхэриг гүрэнэй мүнгэ арьбалаа. Иван Васильевич даажа абаһан «ЗИС-150» гэжэ маркын машинаяа капитальна заһабаригүйгөөр 200 мянга гаран километртэ гүйлгөө. Буркоопсоюзай автобазын шофер Т. С. Климов мүн тиимэ маркын автомашинада ажаллаха зуураа, үдэр бүри һайн амжалта туйлана, горючи болон түрхихэ материал саг үргэлжэ арьбална. Нүхэр Климов машиныгаа техническэ талые шалгуулхадаа хэндэшье найдангүй өөрөө байлсажа, двигатель, тормоз болон бусад частьнуудыень заһалсадаг юм.

Дээрэ дурсагдаһан шофёрнуудтал адли ажалдаа эрхим амжалта туйладаг, журам һайнтай хүнүүд республика дотор ниилээд олон. Гэхэ зуура, социалистическэ зөөри арьбалха, автомашиные гамтайгаар ашаглаха, ажалай журам сахиха асуудалда хайша хэрэгээр хандадаг шоферуд республика дотор үшөөл бии байһаар.

Республикын автомобильна хэдэ хэдэн ажахынуудта, тэрэ тоодо Улан-Удын авторото, Бурят-Монголой автотрест, Худалдаа наймаанай министерствын автобаза, 3-дахи автотранспортна конторо болон бусадта үсөөн бэшэ авари болодог байна. Автотранспортна нэгэдэхи конторын (начальнигынь нүхэр Терехов, партийна организациинь секретарь Улаев) жолоошод хамагһаа олоор авари хэдэг юм. Эндэхи шофёрнууд гансахан энэ жэлэй турша соо 10 дахин авари хэжэ, 10.383 түхэригэй гарза ушаруулаа. Тус конторын машинанууд техническэ талаараа муу харууһанда байдаг, халаанай механигууд уялгадаа харюусалгагүйгөөр хандажа, машинануудые гаражһаа заһангүйгөөр гаргадаг байна. Тэрээнһээнь боложо, элдэб гэнтын аюул болоно. Жэшээнь, шофёр нүхэр Ветров энэ оной апрелиин 27-до машинаяа шалгангүй гараад, тормозойнгоо эбдэрхэй байһан дээрэһээ авари хэһэн юм.

Автотранспортна 3-дахи конторын шофёр Горюнов «Е 01-10» гэжэ номертой автобусоор энэ оной июлиин эхеэр ажалдаа гараад, рулиингаа эбдэрхэй дээрэһээ аварида ороо.

Авариин ниилээд олониинь шофёрнуудай һогтуугаар ябаһанһаа болодог байна. Жиримскэ МТС-эй шофёр Ковалёв «ЗИС-150» маркын машинаар июниин 30-да Улан-Удэһээ Мухаршэбэр гарахадаа һогтуугаар машинаяа дэн түргөөр гүйлгэжэ, Улан-Удэһээ 47 километртэ хүмэрниинэһэн байна.

Милициин управлениин госавтоинспекци энэ жэлэй түрүүшын хахадта автотранспортна 1-дэхи конторын 23 шофёрнуудые һогтуугаар машина жолоодожо ябахадань бариа. Тус конторын хүтэлбэрилэгшэд шофёрнуудайнгаа журам һайжаруулха тушаа эрид хэмжээ абадаггүй байна.

Зарим шофернууд тусхай гурим сахингүй һүрхээтэжэ, хүхижэ ябаһаар аварида ородог. Автомобильна ажахынуудай олохон хүтэлбэрилэгшэд шофёрнуудай түсэбөө ямараар дүүргэһэнээрнь, горючи болон бусад материалнуудые али зэргэ алмаһаарнь һонирходог лэ, журам сахиха ябадалдань һаналаа табидаггүй.

Машинануудые аварида оруулангүй ажаллахын тулада манай республикада бүхы услови байгуулагданхай. Госавтоинспекци болон милициин органууд автомашинын ябасые гуримшуулхын тулада городуудай болон ехэ харгы замуудта шухала хэмжээнүүдые абажа байна. Машинануудые элдэб аварһаа саг соонь һэргылхын тулада шофёрнуудай дунда хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри хэхэ гээшэ зайлашагүй шухала.

Республикын олон тоото шофернууд, милициин хүдэлмэрилэгшэд, профсоюзна, комсомольско организацинууд машинануудай ябасые гуримшуулхын, тэдэниие элдэб авариһаа һэргылхын түлөө саг үргэлжэ тэмсэхэ ёһотой.

И. Очиров.

Редакцида ерэһэн БЭШЭГҮҮД

Хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэнэ

Колхозуудые экономическа талаарнь бэхижүүлхэ хэрэгтэ хүдөө ажахын артелиин Уставые наринаар сахилга тон ехэ үүргэ дүүргэнэ. Колхоз бүхэндэ Устав наринаар сахигдаха ёһотой. Гэбэшье, Байкало-Кударын аймагай Шергинскэ сельсоведэй XVIII партсьездын нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд ниитын газарые хуули бусаар ондоо организаци болон хүнүүдтэ таһалжа үгэнэ, хүдөө ажахын продуктнуудые, мүнгэн зөөриие буруугаар хубаана. Мүн колхозые демократическа ёһоор хүтэлбэрилгэ хазагайруулагдана.

Жэшээлхэдэ, колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Рогов) эндэ ажаһуудаг хүдэлмэришэд болон албахаагшадта гектарһаа үлүү ниитын газарые колхознигуудай хамтын суглаанай шиидхэбэригүйгөөр хубаажа үгэһэн байна. Мүн түрүүлэгшын саарһан ба аман захиралтаар зарим колхознигуудта мүнгэн үгтэнэ. Тиимэһээ зарим колхозниигууд олоһон ажалта үдэртөө абаха ёһотой мүнгэнһөө үлүү ехээр абана, зариманиинь ажалта үдэртөө абаха болоһон мүнгэеэ абажа шаданагүй. Иимэ захиралтаар энэ оной октябриин 1-нэй байдалаар колхозниигуудта 70 мянган түхэриг үгтэһэн байна.

Тэрэшэлэн 38 килограмм мяхан, 70 үндэгэн, 5 килограмм омуль хямда сэнгээр худалдагдаа. Гадна, финансова журам эбдэхэ ушар үзэгдэнэ. Элдэб янзын материалнууд болон автомашинануудай запасной частьнууд энэ тэрэ хүнүүдтэ колхозой кассаһаа мүнгэ түлэжэ абтана. Колхознигуудай хамтын суглаан үнгэргэгдэнэгүй шахуу. Тиимэһээ колхозой правлени колхознигуудай зүбшөөлгүйгөөр хамтын ажалда ондоо хүнүүдые договороор абажа, колхозой ехэ мүнгэ түлэнэ. Тэрэ договорнууд колхознигуудай баталамжада табигданагүй.

Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, колхозой правлени, шалгалтын комисси хүдөө ажахын артелиин Уставые сахинагүй, колхозойнгоо финансова ажахые бэхижүүлхэ гэжэ оролдоногүй.

А. Иевский.

„Мэдэжэл, хэлсэжэл байнабди...“

Гүрэнэй Бурят-Монголой Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудай хамтын байрануудаар дутамаг дээрэһээ 60 гаран студентнэр городһоо 12 километр холо хамтын байрада байдаг юм.

Иимэһээ студентнэр үдэшэ үглөөгиинь автобус хүлеэжэ ехэхэн сагаа гээнэ, занятиһаа хожомдохошье саг тохёолдоно. Мүн тэдэнэр автобусоор хоёр тээшээ ябахадаа үдэрэй 4 түхэриг 20 мүнгэ түлэдэг юм. Гансахан автобусто түлэхэ мүнгыень тоолоходо һарын 126 түхэриг болоно.

Урдань тэндэһээ ябадаг студентнэртэ институт һарын 15 түхэригэй сезонно билет абажа үгэдэг байгаа. Теэд мүнөө 1955—56 һуралсалай жэлэй эхилһэнһээ хойшо студентнэртэ иимэ билет үгтөөгүй.

Энээн тухай институдай дирекцидэ хандахада «Мэдэжэл, хэлсэжэл байнабди, хэзээ бэлэн болохыень мэдэнэгүйбди, Москва телеграмма эльгээһэмнай харюу ерэнэгүй, ерэхэ болоо ёһотой» гэхэ мэтэ нэгэ янзын харюунуудые хэлээд, мүнөө болотор ямаршье хэмжээ абаагүй байһаар. Иимэ билет хэзээ абтаха юм гэжэ студентнэр ехээр хүлеэнэ.

О. Васильев.

3 мүнгэтэ гү, али 30 гү?

Закаменай аймагай Цакир тосхондохи раймагта заһаһа баридаг хахуулинуудай нэгэниинь 3 мүнгэтэ байхада, Санагын сельпогой «Улаан Далахай» колхозой дэргэдэхи магазинда тон иимэ хахуули 30 мүнгөөр худалдагдана.

Мүн тэрэшэлэн Закаменай аймпотребсоюзай складһаа Шара-Азаргын сельподо 800 хахуули хамтадаа 240 түхэригэй гэжэ бэшээтэй эльгээгдэһэн байна.

Яахадаа Закаменай аймагай магазинуудта нэгэ адли зүйлнүүд хоёр ондоо сэнтэйб гэжэ асуугдана.

Б. Шоёнов.

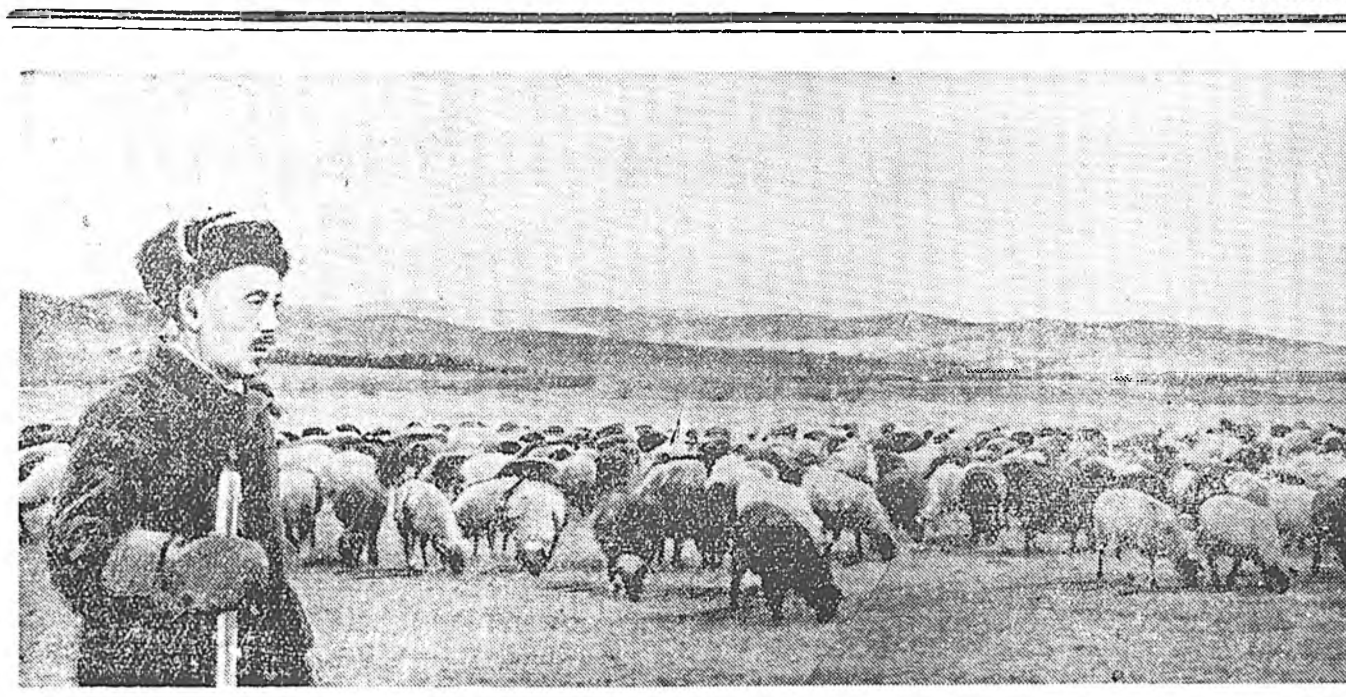

Занграйн аймагай «Улаан Эрхирик» колхозой малшад адуу малаа тарганаар үбэлжүүлхын түлөө тэмсэжэ байна. Энэ колхозой хонишон Ц. Мункуевай хаража байһан хонид тарган хүсэтэйгээр үбэлжэлгэдэ оробо. Энэ жэлдэ нүхэр Мункуевай отарын хонид бүриһөө 5 килограмм нооһон хайшалагдаа. Ажахын үнгэрэгшэ жэлэй дүнгөөр нүхэр Мункуев аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Ц. Мункуев хонидоо адуулжа ябана.

А. Мантаевай фото.

Түрүүшын амжалта туйлагдаа

(Хоринн аймагай хүдөө ажахын выставкэһээ)

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай колхозууд болон МТС-үүд малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаа. Жэшээнь, урда жэлэйхидэ орходоо үнеэн бүриһөө хоёрһоо үлүү ехээр һү һаагаа, нооһошье ехээр хайшалаа. Аймагай колхозууд эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 14 центнер һү, 99,3 килограмм нооһо, 11,3 центнер мяха абаа. Иигэжэ хэмжээ ябуулгаар хараалһан түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Эдэ бүгэдэ хадаа аймагай колхознигууд, малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй болон МТС-үүдэй механизаторнуудай шэн габьяата ажалаар туйлагдаба. Эдэ бүгэдэнь аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ харуулагдана.

Хоринн аймагай колхозууд гол түлэб малажалтай, тиигээд илангаяа олоор хони үсхэбэрилдэг байна. Тиимэһээ энэ һалбариин ямараар хүгжөөгдэжэ байһые выставкэ дээрэ үргэнөөр харуулһаниинь һайшаалтай.

Хони үсхэбэрилгөөр, һайн шанартай нооһо ехээр абахын түлөө тэмсэлдээ аймагай колхознигууд болон механизаторнууд яһала һайн үрэ дүн туйлаа. 1954 ондо хонин бүриһөө 1,230 грамм нооһо хайшалһан һаа, энэ жэлдэ аймагай колхозууд, 2,070 грамм хайшалһан байна. 1954 ондо эдлүүриин газарай 100 гектарта 72 килограмм нооһо абаһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 99,3 килограмм абаа. Тэрэнэй ашаар энэ жэлдэ гүрэндэ нооһон ехээр тушаагдаа. Тэрэнэй 40 гаран процентнь нарин, нарибтар нооһон байгаа. Хони үсхэбэрилгэдэ ёһотоор хандаад, үүлтэрыень һайжаруулха хүдэлмэри даамайгаар ябуулаа һаа, хонин ажалһаа бүри ехэ олзо абтаха гэжэ аймагай түрүү хонишодой, хониной фермэнүүдэй дүй дүршэл харуулба. Һайн шанартай нооһо ехээр хайшалхын түлөө

«Улаан-Одон» колхозой хониной-товарна нэгэдэхи фермын хүдэлмэрилэгшэдэй хэжэ байһан хүдэлмэри эндэ харуулагдана. Фермын хонишодой дүй дүршэл тухай эндэ иигэжэ хэлэгдэнэ: «1953 ондо «Улаан-Одон» колхозой правлени нарин ба нарибтар нооһотой, тон һайн хонидые илгажа, фермэ эмхидхээ һэн. Түрүүн 750 хонид байгаа. Мүнөө эндэ 1500 хонид болонхой. Шэлэгдэмэл отарада I, II, III классай хонидороно, нүгөөдэнь үлэгшэ эхэ хонидынь ороно. Фермэдэ тоо бүридхэл һайнаар хэгдэдэг, хонин бүхэнэй амидын шэгнүүр, хайшалагдаһан нооһонойнь хэмжээн, хонидой ороондо оруулагдаһаниинь, хонидой түрэһэниинь бэшэгдэдэг байна. Хонидоо имагтал искусственна аргаар ороондо оруулдаг юм. Тус фермэ 1956 онһоо хонидоо үбэл хурьгалуулдаг болохонь. Дүршэлтэй колхозник Батоцырен Дугаров фермые даагшаар табигдаһан байна. Энэ фермын хонидто эрхим тэжээл үгтэдэг, тиигэжэ хонид һайнаар эдеэлүүлэгдэдэг, харууһалагдадаг юм. Эдэ бүхы хүдэлмэри ябуулһанай ашаар хонидһоо нооһон ехээр хайшалагдадаг болоо. Энэ жэлдэ фермын хонин бүриһөө 2,870 грамм нооһон хайшалагдаа, тиихэдэ Дулма Найдановагай отарада хонин бүриһөө 3,650 грамм нооһон абтаа. 1956 ондо фермын хонишод нооһо ехээр абахаар шиидэнхэй. Һайнаар хүдэлжэ, ехэ нооһо абадаг хонишод Хоридо олон.

Хоринхидой хэдышье ехэ юумэ хэһэн һаа, баһа хони үсхэбэрилгөөр дутагдалыень тэмдэглэнгүй аргагүй.

Үүлтэртэ хонидые үсхэбэрилхэдэ али тухай ашагтай туһатай, олзотой байһые нэгэ иимэ таблица харуулна:

Хонидой үүлтэр	Аймаг дотор хонин бүриһөө хайшалһан нооһон (килограммаар)	Колхозууд нооһо гүрэндэ тушаажа, хонин бүриһөө хэды шэнээн олзо абанаб
Нютагай үүлтэрэй хонин	1,2	8 түх. 40
Нютагай үүлтэрэй хонин нарин нооһото хуса хоёрой хоорондоһоо гараһан түл	1,8	21 түх. 60
Нарибтар нооһотой хонин	3,0	51 түх.
Нарин нооһотой хонин	4,0	100 түх.

Выставкын зал соо байһан энэ таблица хаража хүн бүхэн һонирхоһон, үүлтэртэ хони үсхэбэрилхэдэ али тухай аша туһатай байһые өөһэдынгөө нюдөөр хаража этигэбэ. Нарин, нарибтар нооһо абаха гол аймагуудай нэгэн болохо Хоринн аймагай колхозууд мүнөө дээрээ иимэ һайн нооһо үшөөл багаар абана гэжэ тэмдэглэхээр. Энээниие иимэ жэшээ дээрэһээ харуулхада болохо. Дээрэхи таблицатай зэргэлээд баһа иимэ тоонууд байна: 1955 ондо аймагай колхозуудай гүрэндэ тушааһан нооһоной 2,2 процент нарин, 42,9 процентнь нарибтар, 54,9 процентнь шэрүүбтэр байгаа. Хоринн колхозуудай хонидой хахадһаа олонхиин шэрүүбтэр нооһотой байһые энэ тоонууд харуулна. Тиимэһээ колхозуудта племенной хүдэлмэриие гуримтайгаар, ходо һайнаар ябуулхые мүнөөнэй эрхэ байдал эринэ.

Үүлтэртэ хонидой харууһа, эдеэлүүлгые һайнаар эмхидхэхэ асуудалай айхабтар шухала байһые иимэ баримта гэршэлнэ. Колхозууд аймагай выставкэдэ экспонадууд болгон хонидые, хусануудые асараа. Тиин «Гигант» колхозой хоёр хусанууд байна: нэгэниинь алтайска үүлтэрэй, 5 наһатай, 75 килограмм татадаг, 13,5 килограмм нооһо үгэдэг; нүгөөдэнь «советскэ меринос» үүлтэрэй, 4 наһатай, 70 килограмм татадаг, 11,8 килограмм нооһо үгэдэг. Тиигэн гэһээнь эдэнэй хажууда «Улаан-Одон» колхозой грозненско үүлтэрэй нэгэтэй хуса 73 килограмм татадаг, 8,5 килограмм нооһо үгэдэг байна. Гадна «Улаан-Одон» колхозой Найдановагай отарын хэдэн хонид эндэ харуулагдаа, тэдэнь 67—83 килограмм татадаг, 5,1—6,3 килограмм хүрэтэр нооһо үгэнэ. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, үшөөл олон газарта хусануудые муугаар харадаг, тиигэжэ тураадаг байна. «Гигант» колхоз тон тарган, нооһо ехэтэй хусануудаа выставкэдэ асарһан байлтай. Теэд эдэнь туранхай байна. Үүлтэртэ хусануудые һайнаар хаража, тарган байлгаха гээшэ мнай үүлтэр һайжаруулха асуудалай нэгэ шухалань болоно.

Ажахын үнгэрэгшэ жэл соо аймагай колхозууд һү һаалгаар ехэ юумэ хээ гэжэ энэ выставкэ харуулба. Хэрбээ 1954 ондо үнеэн бүриһөө 322 литр һүн һаагдаһан байгаа һаа, энэ жэлдэ 696,5 литр һүн һаагдаа, эдлүүриин 100 гектар бүхэндэ нёдондонойхиһоо 7 центнерээр үлүү ехэ һү абтаа. Энэ жэлдэ аймагай 4 колхоз үнеэн бүриһөө мянга гаран литр һү һаагаа. «Победа» колхоз эдлүүриин 100 гектар бүхэндэ 32,4 центнер, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 20,6 центнер һү абаа. Тиихэдэ һү ехээр һаадаг һаалишадай тоо олошороо. Жэшээнь, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Эпова үнеэн бүриһөө 1814 литр һү һаагаа. Мүн Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Холхонова үнеэн бүриһөө 1848 литр, Найданова—1694 литр, «Победа» колхозой һаалишан Мартынова—1500 литр гэхэ мэтэ һү ехээр һааһан һаалишад олон. Эдэнэр яагаад иимэ амжалта туйлааб гэхэдэ, үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлжэ, һааха түрүү арга хэрэглээ. Жэшээнь, үнеэн бүхэниие һү гарадагайнь зэргээр эдеэлүүлдэг, үбһэ тэжээлыень амтаруулжа, буйлуулжа үгэдэг, үнеэдээ нэгэл саг соонь һаадаг байна.

— Бүхы үнеэдые һайнаар эдеэлүүлжэ һаагаа һаа, бултал ехэ һү үгэхэ байна. Үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлжэ һааха хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ гээшэ тон шухала гэжэ би өөрынгөө ажал дээрэһээ ойлгооб. Үнеэн бүхэнһөө һааһан һү ами аминдань бэшэжэ байхада саашадаа һү ехэтэй үнеэдые илгахада, тэдэниие эдеэлүүлхэдэ һайн байдаг. Гадна үнеэдые оло дахин һаахада үлүү ехэ һүн гарадаггүй гэжэ һанадагби. Юуб гэхэдэ, энэ гансал үлүү ажал болодог. Һая түрэһэн үнеэдые үдэрэй гурба һаахаар байдаг, — гэжэ һаалишан Холхонова хөөрэнэ.

Аймагай колхозууд эдлүүриин 100 гектар бүхэндэ 11,3 центнер мяха, тэрэ тоодо гахайн мяха 2,7 центнер абаа гэжэ выставкэдэ харуулагдана. Хони, үхэр бэлшээн таргалуулдаг, поршоонхо олоор абажа, гахай шахадаг түрүүшүүл выставкэдэ хабаадаа. Тэдэнэй дунда Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой һубай хони адуулдаг Цыремпилов, «Улаан-Одон» колхозой һубай үхэрэй адуулгашан Нима Банзаракшеев, «Красный партизан» колхозой гахайшад Белоусова, Найданова гэгшэд бии. Хонишон Цыремпилов һубай хонидые харахадаа хонин бүхэнэй шэгнүүрые сүүдхэдээ 219 граммаар нэмээдэг байгаа. Үхэршэн Нима Банзаракшеев гунан үхэр бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдээ 896 граммаар нэмээдэг һэн. Оролдосото ажалайнгаа түлөө энэ үхэршэн нэмэлтэ түлбэри ехээр абаа. Мал таргалуулжа, мяха ехээр абахын түлөө оролдожо ябаһан эдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл выставкэдэ үргэнөөр харуулагдаагүйнь халагламаар. Юрэнхыдөө аймаг дотор мал таргалуулха, гахай шахаха хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэһэн байна.

Мүн тариаажалай туйлалта, түрүүшын жэлдэ колхозуудай кукуруза ургуулһан тухайдань выставкэдэ харуулагдаа. Энэ жэлдэ аймагай зарим колхозууд, тариаажалай бригаданууд ороһото культурануудай яһала һайн ургаса абаа. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 186 гектар газарай га бүриһөө 12 центнер тария абаа. Мүн Калининай нэрэмжэтэ колхоз ехэ газарһаа овёсой һайн ургаса абаа юм. Энэ жэлдэ аймагай колхозууд ехэ газарта кукуруза тариһан байгаа. Тиин үнгэрэгшэ хабар, зунай түрүүшын хахад соо сагай уларил урданайхиһаа хүйтэбтэр байгаа. Тиимэшье байгаа һаань, кукурузые һайнаар харууһалһан газарта ехэ ургаса абтаа, бүри зарим участогта эдеэшэнтэһэн буурсагууд гараа. Жэшээнь, выставкэдэ хабаадаһан «Улаан-Одон» колхозой Гуро Очировай бригада кукурузын һайн ургаса абаа. Мүн «Победа» колхоз кукурузын ногоон эшэ ехээр абаа. Юрэнхыдөө энэ жэлэй дүнгүүдээр кукуруза ургуулһан тухай ехэ дэлгэрэнгыгээр, һонёор эндэ харуулжа болохоор байһан аад, тиигэдээгүйнь гэмшэлтэй.

* * *

Мүнөө жэлэй выставкэ юу харуулнаб гэхэдэ, Хоринн колхозууд ажахыгаа дэбжээхэ замда найдамтайгаар ороод ябана. Аймагай колхознигууд болон механизаторнууд мүнөө жэлдэ һү, мяха, нооһо болон бусад продуктнуудые үшөө ехээр абахын, ниитынгээ ажахые улам хүгжөөхын түлөө бүри ехээр тэмсэхээр бэеэ зэһэнхэй.

Ц. Дандаров,
Д. Жугдурова.

Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэ болохоёо байһан зүблөөндэ ошохоёо Советскэ делегаци Берлинһээ мордобо

БЕРЛИН, октябриин 26. (ТАСС). Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Женевэдэ болохоёо байһан зүблөөндэ ошохо замдаа Берлиндэ хүрэһэн Советскэ делегаци СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо ба СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр В. М. Молотов түрүүтэйгээр мүнөөдэр Женева орохоёо мордобо.

В. М. Молотов Женевэдэ ерэбэ

ЖЕНЕВА, октябриин 26. (ТАСС). Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөндэ хабаадалсахаяа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо ба СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр В. М. Молотов, тэрэшэлэн советскэ делегацинн гэшүүд А. А. Громыко, Советскэ Союзай Маршал В. Д. Соколовский, С. А. Виноградов, Г. М. Пушкин, делегацинн советнигүүд мүнөөдэр Женевэдэ ерэбэ.

Швейцариин федеральна правительствын түлөөлэгшэ—Швейцариин политическэ департаментын протокольно таһагай начальник А. Доминиче, Женевскэ кантоной правительствые толгойлогшо Ф. Перреар, Женева городой мэр Л. Бийи, тэрэшэлэн ООН-эй европейскэ таһагай директор А. Пельт гэгшэд Женевскэ Куантрэн гэжэ аэродром дээрэ В. М. Молотовые болон Советскэ делегацинн гэшүүдые угтаа.

Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй генеральна секретарь В. Я. Ерофеев, СССР-һээ Швейцарида байдаг посланник П. И. Ершов, Женевэдэ боложо байһан хитадай-американска хэлсээндэ КНР-һээ хабаадалсажа байһан түлөөлэгшэ посол Ван Биннань, КНР-эй, Чехословакиин, Венгриин, Румыниин, Болгариин дипломатическа миссинүүдые толгойлогшонор делегациие мүн лэ угталсаа.

В. М. Молотов аэродром дээрэ доро дурсагдаһан мэдүүлгэ хээ:

Дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн үглөөдэр нээгдэхэнь. Хэлсээ хэхэ хүнүүдтэеэ — Англиин, Франциин ба США-гэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдтэй Женевэдэ дахин уулзахаяа байһандаа би ехэ баясанаб.

Бидэнэр шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ байнабди. Правительствонуудые толгойлогшонорой даалгабариин ёһоор, европейскэ аюулгүй байдал ба Германи тухай, буу зэбсэг хуряаха тухай, зүүн болон баруун оронуудай хоорондохи холбоо барисаае хүгжөөхэ тухай асуудал бидэнэр хэлсэхэ болонобди.

Правительствонуудые толгойлогшонорой Женевэдэ зүблөө хэһэнһээ хойшо Женевын ёһо заншал тухай хододоо хэлэгдэдэг болонхой. Энэньшье ойлгосотой. Женевын ёһо заншалаар ажаллаха гээшэ уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада туһалха, эб найрамдалые бэхижүүлгэдэ туһалха гэһэн удхатай. «Хүйтэн дайнда» эсэс табихые ба гүрэнүүдэй хоорондо харилсаа байгуулхадаа бэе бэедээ этигэлсэдэг бололгодо туһалхые хүсэжэ байһан хүн бүхэниие тон ехээр һонирхуулжа байһан асуудалнуудаар үгэеэ ойлгосон шиидхэбэринүүдые гаргахын тулада оролдохо бэзэ гэжэ зүблөөндэ хабаадагшадһаа хүлеэнэб.

Арадуудай хүсэлдэ зохилдохоор һайн үрэ дүн зүблөөн дээрэ туйлахын тулада өөрһөө дулдыдаха бүхы юумые Советскэ делегаци хэхэ байна.

Женевын хүн зониие ба засаг барилгшадые, тэрэшэлэн Швейцариин правительствые үнэн зүрхэнһөө амаршалхые зүбшөөгыт.

ГДР-эй правительствын ажаглагшадай делегаци Женевэдэ ерэбэ

ЖЕНЕВА, октябриин 26. (ТАСС). СССР-эй, США-гэй, Англиин ба Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй болохоёо байһантай дашарамдуулан, Германска Демократическа Республикын правительствын ажаглагшадай делегаци үсэгэлдэр үдэшэ Женевэдэ ерэбэ. Делегациие ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министерствын статс-секретарь Георг Хандке толгойлно.

Урда Вьетнам республика болоо гэжэ соносхогдобо

Һаяхан үнгэргэгдэһэн «асуултын» үрэ дүндэ үндэһэлэн, Нго Динь Дьем хадаа Урда Вьетнам республика болгогдобо гэжэ октябриин 26-да соносхоо гээд Рейтер агентствын корреспондент Сайгонһоо мэдээсэнэ.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Чехословакиһаа бусаба

ПРАГА, октябриин 26. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Верховно Соведэй делегаци эхэ ороноо бусахаяа мүнөөдэр Прагаһаа ниидэн гараба.

Чехословацка Республикын Национальна суглаанай түрүүлэгшэ З. Фирлингер, Национальна суглаанай президиумэй гэшүүд, гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Давид, министрнүүд Плойгар, Штол, Кагуда, Нейман, Прагые толгойлогшо А. Свобода болон Чехословакиин бусад элитэ ажал-ябуулагшад Рузинска аэродром дээрэһээ делегациие үдэшөө.

СССР-эй хэрэгүүдээр Чехословакида байдаг саг зуурын этигэмжэтэ М. Д. Сытенко, Прагадахи советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэд, арадай демократиин оронуудай посольствонуудые толгойлогшонор делегациие мүн лэ үдэшэлсөө.

Пражска предприятинуудай хүдэлмэришэд, культурын ажал-ябуулагшад, хэблэлэй түлөөлэгшэд айлшадые үдэшэлсэхээ эндэ ерээ.

Советскэ айлшадта хандаха зуураа, Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Зденек Фирлингер иигэжэ мэдүүлээ. Таанадай Чехословацка Республикада айлшалжа ерэлгэ советско-чехословацка ахадүүгэй хани барисаае эли тодоор харуулна. Энэ хэтэ мүнхын хани барисаае һуларуулжа шадаха хүсэн дэлхэй дээрэ байгаагүй, байхашье үгы гэжэ өөрынгөө арадта дамжуулыт.

Советскэ делегациие толгойлогшо М. П. Тарасов сугларагшадта хандан иигэжэ хэлээ:

«Хүндэтэ нүхэдүүд!

Чехословацка Республикада маанадай байха үедэ ехэ анхарат гаар ба халуунаар угтаһанай түлөө таанадта, чехословацка арадта СССР-эй Верховно Сов делегацинн зүгһөө үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэхыемни шөөгыт.

Маанадай Чехословакида ер Чехословакиин Национальна суг най ба СССР-эй Верховно Сов хоорондо сэхэ холбоо байгуул хословацка болон советскэ ар дай хоорондохи эбдэршэгүй барисаае саашаданьь бэхижүүл туһалха байна. Маанадай айлша га оронуудайнгаа хоорондохи бүхы харилсан ажаллалгые са дань хүгжөөхэ хэрэгтэ, эб най далай аша туһада зорюулан хоорондын түгшүүрилые һуларуу хэрэгтэ туһалха байна.

Советскэ арад хадаа социал байгуулха хэрэгтэ ахадүү чех вацка арадай амжаһан тон ехэ лалтануудай хойноһоо ехэ ралтайгаар ажаглан харадаг, амжалтануудаарнь тэдэнтэй ха үнэн зүрхэнһөө баясадаг байна.

Хани халуунаар, ахадүү ёһоо таһанайтнай түлөө таанадта дахин баясхалан хүргэхые, Чех вацка Республикын һалбаран ба ралгада саашанхи амжалта ту хыень чехословацка арадта хүс зүбшөөгыт.

Коммунистическэ партиин хү бэреэр шэнэ социалистическэ Че словакиие байгуулжа байһан дүү чехословацка арад манд болтогой!

Чехословацка болон советскэ а дуудай эбдэршэгүй хани барис мандаха болтогой!

США-гэй президент Эйзенхауэрэй мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 26. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, дүрбэн гүрэнэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөнэй Женевэдэ болохоёо байһантай дашарамдуулан президент Эйзенхауэр доро дурсагдаһан мэдүүлгэ толилоо:

«Гүрэнэй секретарь Даллес ба би Франциин, Великобританиин болон Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдтэй гурба һарын урда тээ Женевэдэ уулзаһан байнабди. Зорилгомнай юуб гэхэдэ, «бидэнэй харюусадаг асуудалнуудые саашадаа шиидхэхэ аргатай болохоор шэнэ ёһо бии болгохо ябадал болоно.

Энэ зүблөөн иимэ шэнэ ёһо заншал үнэхөөрөөл байгуулха гэжэ дэлхэйн хүн зон найдана гээд зүблөөе нээхэдээ би мэдүүлһэн байгааб.

Гэбэшье, манай оронуудай харюусалга дээрэ байһан аад, шиидхэгдээгүй байха үедөө түгшүүрил ба аюул тохёолдуулдаг асуудалнуудые манай женевскэ директивэнүүдэй ёһоор гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй тодорхойгоор хэлсэжэ ороходонь «эрид шиидхэхы туршалга» хэгдэхэ байна гэжэ бусажа ерээд байхадаа би американска арадта мэдүүлһэн байгааб.

Байгша оной июльдэ маанадай эхи табяад орхиһон хүдэлмэриие үргэлжэлүүлхын тулада гадаадын хэрэгүүдэй дүрбэн министр үглөөдэр Женевэдэ уулзаха байна. Хэрбээ, энэ шэнэ ёһо заншалай үнэхөөрөөл бии байгаа гээшэ һаань, тэдэнэр аб тажа болохо таарамжатай шиид бэринүүдые гаргахые оролдохо ба на. Эдэ хэмжээ ябуулганууд соо эгээн шухалань европейскэ аюул байдалые хангалгада тааралду Германиие нэгэдүүлгэ болоно.

Эдэ асуудалнуудаар гүрэнэй се ретарь Даллес ба би нэгэн һанал байнабди. Бидэнэр эдэ асуудал дые оло дахин зүбшэдэг байгааб Баруун оронуудай Женевэдэ бар талха хараа бодолые болон оруу дурадхалнуудые Даллес бидэ һүүлэй хоёр неделиин турша хоёр удаа хамтаараа хаража үз бди. Эдэ дурадхалнууд хадаа эб һайнаар найрамдан ажабай да, аюулгүй байдалые болон бү дын амгалан һайн байдалые бэ жүүлгэдэ туһалха зорилготой Эдэ дурадхалнууд хадаа эбтэй үгэеэ ойлголсодог ёһые харуу Хэрбээ Советскэ Союзай мүн нимээр хандаад байгаа һаань, амжалта туйлажа болохо байна. ниин өөрымни этигэл найдабари мүн американска арадай найдаб баһал иимэ байха гэжэ би этигэ

Женевэдэ юун боложо байһа хойноһоо бидэнэр бултадаа анхар тайгаар ажаглажа байхабди. Ю гэхэдэ, тэндэ болоһон юумэ «Же вын ёһо заншал» ёһотой хубила болоно гү, мүн энэ ёһо заншал бү дэлхэйн хүн зоной хүсэжэ байһан галан ёһоной хүгжэлтэдэ үнэхөө хүргэхэ гү гэжэ яһала һайнаар руулжа үгэхэ байна.

Урда Вьетнамдахи байдал тухай английска газетэ иигэжэ бэшэнэ

ЛОНДОН, октябриин 26. (ТАСС). «Скотсмен» гэжэ газетэ Урда Вьетнамдахи байдал тухай редакционно статья соогоо иигэжэ бэшэнэ: «Нго Динь Дьемэй засагаархид американска дэмжэлгэдэ болон армида түшэглэнэ. Нго Динь Дьем хадаа үсөөхэн тэды ханинар болон түрэлхидтэеэ хамта ороноо эзэрхэн хүтэлбэрилнэ. Хэблэл болон радиодо хиналта тогтоожо, политическэ бусад ажал-ябуулагшадай һанамжаяа лэхэ аргагүй болгоһон байна.

Нго Динь Дьем хадаа француз та эсэргүүгээр ябуулга хододоо дэг юм. Тэрэ хадаа Женевскэ сээнэй ёһоор бүхы орон дотор уласхоорондын хиналта доро сү тэ һунгалта 1956 ондо үнгэргэл зүбшөөхэ хүсэлэнгүй байхаһаа на, Урда Вьетнамдашье һунгал үнгэргэхые хүсэнэгүй» гэжэ газ саашань бэшэнэ.

Тайваньда полицейскэ гурим тогтоогдоо

ПЕКИН, октябриин 26. (ТАСС). Полицейскэ шанга хашалтын журам чанкайшистнууд Тайвань дээрэ тогтоогоо. Гоминдановска засагаархидай ябуулгануудта зааханааршье дурагүйтэһэн хүнүүдые полициинхид арестовалаад, түрмэдэ хаана гэжэ Синьхуа агентство дамжуулна.

Тайваньска хэблэлэй мэдээ ёһоор байгша оной имагтал түр шын найма һарын турша соо по циинхид 10 мянга гаран хүниие ар товалаа. «Түрмэнүүдтэ хүнүүд то олоор һуулгагданхай» гэжэ чанка шистска «Чжун Янжи-бао» газе мэдэрнэ.

АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ УЛАН-УДЫН ГОРОДСКОЙ СОВЕДЭЙ ДОЛООДОХИ СЕССИ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

1955 оной октябриин 31-дэ, понедельнигтэ, үдэшын 7 часта ород драмын театрын байшан соо (Ленинэй үйлсэ, № 46) ажалшадай депутадуудай городской Соведэй (V зарлалай) долоодохи сесси зарлагдахань гэжэ городской Соведэй депутадуудта ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй гүйсэдхэ комитет мэдээсэнэ.

Ажалшадай депутадууд
Улан-Удын городской Сове
гүйсэдхэхэ комит

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00597. Типография министерства Культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 5435.